

„Prófétai erővel szóló prédikáció volt. Az alapigéje Zsid 9,27 volt: „...elrendeltetett, hogy az emberek egyszer meghaljanak, azután pedig ítélet következék...”
▶ Október 6-ára emlékezem – 3. oldal

„...fel kell hívni a figyelmet a magyarázatos Bibliákra, és azt kell szorgalmazni, hogy laikusok illet vásároljanak maguknak. Ezt olyan komolyan gondolom, hogy szívem szerint magyarázat nélküli Bibliát nem is adnék laikus kezébe.”
▶ „Érted, amit olvasol?” – 5. oldal

„...egy híján százéves fennállása alatt közel kétezer tanítót képzett a magyar – és a német nemzetiségi – közoktatásnak. Olyan tanítókat, akik a falvak kincsbányájából ezreket irányítottak a középiskolai tanulmányok felé, és akiknek nagyobbik része szintén onnan emelkedett ki.”
▶ Volt egyszer egy tanítóképző... – 6. oldal

Áldó hatalmak oltalmában ▶ 2. oldal
Kinek épül a ház? ▶ 3. oldal
Hatékony munka rövid zsinaton ▶ 3. oldal
Libanonban járt a püspökök testvéri közössége ▶ 4. oldal
Tranosciusok a tájházban ▶ 7. oldal
Mellékletünk: ÚTTITÁRS – MAGYAR EVANGÉLIUMI LAP

SEMPER REFORMANDA

„Az természetesen lehetséges, hogy a jók hol Isten szelidsége, hol pedig szigorúsága folytán lesznek még jobbá. Amikor azonban egyidejűleg beszélünk jókról és gonoszokról, akkor ezzel a képes beszéddel Isten irgalmasságából haragot, haragjából irgalmasságot formálunk, felborítva a normális szóhasználat rendjét, haragnak nevezve Isten irgalmasságát, és irgalmasságnak tartva próbatételét.”

▶ Luther Márton: A szolgálai akarát (Jakabné Csizmazia Eszter, Weltler Ödön, Weltler Sándor fordítása)

FOTO: PÉTO ZSUZSA – MŰVÉSZETEK PALOTÁJA

„Énekeljete az Úrnak!”

Hangverseny a Biblia éve alkalmából

A Biblia éve 2008 elnevezésű rendezvénysorozat egyik központi eseményeként szeptember 30-án este a zeneművészet több korszakából csendültek fel bibliai ihletésű művek Budapesten, a Művészetek Palotájának Bartók Béla Nemzeti Hangversenytermében. Az ünnepi hangversenyt – számos közéleti személyiség között – megtisztelte jelenlétével Súlyom László köztársasági elnök és felesége, valamint Mádl Ferenc volt köztársasági elnök és felesége is.

Bach, Mendelssohn-Bartholdy és Honegger műveit telt ház előtt szólaltatták meg a történelmi egyházak kórusai és zenekarai. A Lutheránia Énekkart ezúttal a Budapesti Vonósok kísérték; dr. Kamp Salamon

vezényletével Bach Magnificatját szólaltatták meg átütő erővel (képiünkön).

A Zuglói Filharmonia – Szent István Király Szimfonikus Zenekar és Borsos Edith (szoprán) közreműködésével három énekkar – a Debreceni Kollégiumi Kántus, a Psalterium Hungaricum Énekkar és a Károli Gáspár Református Egyetem Soli Deo Gloria Énekkara – tolmácsolta Mendelssohn-Bartholdy 42. zsolnárfeldolgozását. Berkesi Sándor karnagy a tőle megszokott magabiztossággal irányította az ünnepi előadásra összeállt muzsikuskokat.

A műsor második részében Záborszky Kálmán dirigálta az oratóriumkórusukkal kiegészült zuglói szimfonikus zenekart, amely Honegger Dávid király című

szimfonikus zsolnárát szólaltatta meg három részben. A lelkes tapssal méltán jutalmazott „vállalkozásban” olyan neves előadók működtek közre, mint Borsos Edith, Schöck Atala (alt), Megyesi Zoltán (tenor), valamint narrátorként Bánffy György, az endori boszorkány megszólaltatójaként pedig Juhász Róza.

Az ünnepi hangversenyen köszöntőt mondott Ittész János evangélikus elnök-püspök, aki a szent zene csodálatos erejét, lélekelmelő hatását hangsúlyozva Luther Mártont idézte: „Aki a muzsikát választja, mennyi művet nyer magának, mert a muzsika magából a mennyből származik, hiszen a kedves angyalok maguk is mind muzsikuskok.”

■ SZEVERÉNYI ÁGNES

Közös pontok

Évfordulós megemlékezés nyitotta a reformáció hónapját

▶ Az immáron harmadik alkalommal meghirdetett Október a reformáció hónapja című rendezvénysorozat ünnepélyes megnyitójára október 1-jén a budapesti Lágymányosi Ökumenikus Központ kápolnájában került sor. A kora délutáni eseményen megemlékeztek a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa (MEÖT) megalapításának hatvanötödik évfordulójáról is. Ugyancsak az ünnepség részeként nyílt meg 66-os út címmel az a Bibliát bemutató vándorkiállítás, amely a Szentírás keletkezésének fontosabb állomásait is szemlélteti.

Bibliával a mindennapokban – a Biblia évben ezzel a mottóval kívánják fölhívni a figyelmet a reformációra emlékező rendezvénysorozat szervezői arra, hogy a Szentírás nemcsak ünnepi segédeszköz, hanem „mindennapi kenyér” – mondta az ünnepséget megelőző sajtótájékoztatón dr. Bóna Zoltán, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának főtájtára.

▶ Folytatás a 4. oldalon

REFORMÁCIÓS LAPJA Confessio Békehimnők Evangélikus Élet Metodista nka MAGYAR HÍRLAP
hírTV
László Bóna út 100-3
civilnapi8 Budapest
Magyar Nemzet
E
ZFM 1050
HetiVálasz

17 352 kérdéssel több

Új sorozatot indítunk hetilapunkban; részével minden hónap első lapszámában találkozhat majd az olvasó. A hónap könyve felcímmel a Luther Kiadó kötetiből válogatunk azzal a céllal, hogy egy-egy kiadvány nagyobb figyelmet kapjon, mert úgy gondoljuk, fontos lenne, hogy minél többen elolvassák. (A hónap könyvét a Luther Kiadótól történő közvetlen vásárlás vagy megrendelés esetén 30%-os kedvezménnyel árusítjuk.)

Nem egyszerűen recenziókat tervezünk megjelentetni, és nem is csak az új kiadású köteteket szándékozunk bemutatni. A sorozattal annak a kihívásnak igyekezünk megfelelni, amely elé a Luther Kiadót az állítja, hogy a Magyarországi Evangélikus Egyház kiadója: segíteni kívánja a mai magyar evangélikusság életét, útkeresését, identitásának újrafogalmazását. A könyvkiadó eszköze ebben a könyv. A könyv, amely egykor – majd ötszáz évvel ezelőtt – valami hasonló szerepet töltött be az akkori egyház életében.

Ismerjük mindannyian azt a már-már frázisszerű megállapítást, hogy a reformáció minden bizonnyal egy magával, hitével, egyházával küszködő Ágoston-rendi szerzetes fegyelmi ügye maradt volna, ha a Lutherben és a körülötte zajló események nem a Gutenberg-galaxis születésének hajnalán történtek; ha Luther és a többi reformátor gondolatai, felismerései, bizonyosítétele, de legfőképpen maga a Biblia nem jelenhetek volna meg abban a formában, amelyet könyvnek nevezünk.

Mindannyian érezzük, hogy a reformáció korához hasonlóan válságos időköt élünk. Az is igaz, hogy ahányan vagyunk, annyiféleképpen látjuk, hogy mi is okozza a válságot. De talán abban mindannyian egyetértünk, hogy így, ahogy most van, nem maradhat; hogy egyszerűen nem érezzük jól magunkat akkor, amikor egyházunk, a kereszténység, országunk vagy akár az egész világ jelenéről, jövőjéről vagy éppen – nagyon személyesen – saját magunk életéről, Krisztus-követéséről gondolkodunk. Érezzük talán azt is mindannyian, hogy mindezekért nem tehetünk felelőssé pusztán külső tényezőket, hatalmakat. Saját magunk is felelősséggel tartozunk közösségeinkért, az egyház közösségéért, Krisztus-követésünkért.

A hónap könyvei nem fognak választ adni minden kérdésünkre. Sokkal inkább olyan részletkérdésekkel szembesíthetnek bennünket, amelyek szerves részét képezik annak a közös tapasztalatunknak, hogy válságos időköt éljük meg jelenünket. És ha csak ezen „apró” területekről sikerül elmélyülten gondolkodnunk és az ajándékba kapott felismerésekkel rendet tennünk életünk egy-egy területén, akkor már megérte egy hónapig fókuszba állítani a gondolkodást elindító kötetet.

Bízunk benne, hogy az év tizenkét hónapjának egy-egy könyve ad bőven feladatot, de persze elszánást és sikereket is ebben a „rendrakásban”.

Meglehet, talán túl merész célnak tűnik ez a kiadó részéről. Mégis van egy nagyon fontos tényező, amely okot adhat a bizakodásra. Mivel a magyar könyvpiac 2008. évi eredményeiről szóló kimutatások majd csak közel fél év múlva látnak napvilágot, így saját ez évi adataink elemzéséből lehet levonni néhány következtetést, anélkül, hogy az esetlegesen más tendenciát mutató nagy számokkal ütköztetnünk kellene őket. Nos, saját adataink növekedést mutatnak.

Csak két szám, amelyet mindenképpen meg kell említenünk. 2008-ban (október 5-ig) 38 835 könyvet értékesített a Luther Kiadó, egy évvel korábban (2007. január 1. és október 5. között) 21 483-at; az eladott könyvek értéke 2007 adott időszakában 18,8 millió forint volt, 2008-ban eddig 28,4 millió forint. Ezt a növekedést nem lehet nem észrevenni...

Az okokat még nehéz lenne sorra venni, de pár tényezőt már most is láthatunk. Az egyik minden bizonnyal az, hogy a történelmi egyházak 2008-at a Biblia évének nyilvánították, és a számos programon keresztül sokkal nagyobb figyelmet vetült magára a Bibliára s azokra a könyvekre, amelyek a biblikus értékrendet fontosnak tartók műhelyéből kerültek ki. Fontos tényező lehet az is, hogy a korábban már említett válságos időszakokban – jó esetben – évszázadokon keresztül megtartó értékeinkhez „menekülünk”, és ma még sokunkban ezen értékek hordozója – formailag legalábbis – a nyomtatott szöveg, a könyv. Emellett amikor minden forintunkról kétszer is meg kell gondolnunk, hogy mire adjuk ki, az értékesség és az értékállóság egyszerre válik fontos elvárásá – és hát egy-egy jó könyv nagy érték, és sokáig az is marad.

Hiba lenne persze azt mondani, hogy pusztán a könyvek felértékelődésével jó úton járunk identitásunk újrafogalmazásában. Mert legyen bármilyen jó és igaz egy-egy könyv, a lapok, a sorok folytatódnak bennünk, olvasóinkban, és bár a kötet eredeti értékéből semmit nem von le, ha a ez folytatás rövidre sikerül, az olvasó sokat veszíthet. Így kérdésként áll előttünk: mi lesz azzal a közel 39 ezer kötettel, amelyet a Luther Kiadó csak az idén kézbe adott, mi lesz a hónap könyveivel? Mi lesz azokkal az értékekkel, amelyek ott fekszenek sokunk asztalán, vagy ott sorakoznak a könyvespolcokon? Mit kezdünk mindazzal, amit a nyomtatott lapokon örökök hagytak ránk elődeink, vagy amivel kortársaink hívnak együtt gondolkodásra?

És legfőképpen: mivel lesz bennünk Istennek a Szentírásban olvasható ígéje? Citátumok gyűjteménye, amellyel igazolhatjuk saját életünket, döntéseinket, kegyességünket, vagy olyan kihívás, elhívás, amelynek engedelmessé válni magunk másként élünk majd ebben a válságos időszakban? Nyitott kérdések, amelyeket minden könyv elolvasása után fel kell tennünk magunknak.

Annyi már biztos: 2008-ban 17 352-vel több könyv felett tehetjük föl ezeket a kérdéseket, mint egy évvel korábban...

■ KENDEH K. PÉTER kiadóigazgató

A hónap könyve akció – október

A teremtés ünnepe – Tanulmányok, képek, liturgikus szövegek

Vásárolja meg a hónap könyvét kedvezményesen! Az evangélikus könyvesboltban történő vásárlás vagy közvetlenül a Luther Kiadótól való megrendelés esetén 30%-os kedvezményben részesül.

http://bolt.lutheran.hu/ • E-mail: kiado@lutheran.hu
Fax: 1/486-1229 • 1085 Budapest, Üllői út 24.

A BIBLIA ÉVE

Pál első levele Timóteushoz – fiatalosság

A 18. század óta pásztori leveleknek nevezzük Pál három levelét, amelyek közül kettőt Timóteushoz, egyet pedig Tituszhoz, fiatal segítőtársaihoz írt. Az elnevezés indokolt, hiszen bennük Pál mint gyülekezeti lelkipásztort szólítja meg Timóteust és Tituszt, és a témák is, amelyeket itt tárgyal, többnyire a gyülekezet vezetésével – egyházi nyelven „pásztorlásával” – kapcsolatosak.

Mikor írhatta Pál a pásztori leveleket?

Régóta megoldatlan rejtély, hogy mikor írhatta Pál ezeket a leveleket. A pásztori levelek történeti háttérével kapcsolatosan tehát csupán magukra a levelekre és néhány ellentmondásos ógyházi hagyományra támaszkodhatunk.

Talán az a legvalószínűbb, amit az első század végén író Római Kelemennél olvashatunk: Pál kiszabadult római fogságából, és ahogyan tervezte, elutazott Hispániába, majd pedig vissza a keleti missziói területekre. Eközben írhatta meg az első timóteusi és a tituszi levelet. Később ismét fogságba esett, megírta a végrendeletét, szánt második timóteusi levelet, és azután mártírhalált halt Rómában.

Pál első levele Timóteushoz

Pál először akkor találkozott Timóteussal, amikor első missziói útján áthaladt Líztrán. Timóteus „vegyes” családból jött, édesanyja hívő zsidó asszony volt, édesapja pedig pogány keresztény. A fiatal ember Pál hatására vált kereszténnyé, és második útjára már el is kísérte az apostolt.

Hűségese barátsággal mindvégig Pál mellett állt, bár nem mindig volt könnyű dolga. Kettős háttére miatt Pál kénytelen volt körülmélni őt – hogy ezzel is bizonyítsa Timóteus kötődését az ősök vallásához.

Ugyanakkor az ifjú görög háttére bizonyára nagy segítséget jelentett Pálnak a többségükben görög etnikumú gyülekezetekkel való kapcsolattartásban: Timóteus így látogatta folyamatosan a thesszalonikai, a korinthusi és a filippi gyülekezetet.

A hozzá írt első levélben úgy látjuk viszont, mint Pál képviselőjét, „helytartóját” az efezusi gyülekezetben. A levél ennek megfelelően jobbra gyakorlatias tanácsokból áll: hogyan védje meg Timóteus a gyülekezetet a hamis tanítóktól, milyen a helyes istentiszteleti imádság, mi a nők és a férfiak szerepe a közösségben, ki alkalmas a püspöki és a diakónusi szolgálatra, továbbá hogyan viselkedjen egymással szemben a gyülekezet különböző korú és szociális státusú tagjai, az özvegyek és a vénék, illetve a rabszolgák és uraik.

„Senki meg ne vessen ifjú korod miatt...”

Pál fiatalnak nevezi Timóteust; a „fiatal” az akkori fogalmak szerint huszoneöt-harmincöt év közötti életkort jelentett. Timóteusnak ilyen fiatalon kellett magára vennie egy egész keresztény gyülekezet irányításának a felelősségét. Pál szerint ez egyáltalán nem volt lehetetlen feladat, és csendre inti azokat, akik pusztán életkora miatt alkalmatlannak ítélik Timóteust a vezető szerepre.

Persze a fiatal életkor folyamatosan csökkenő hátrány, amelyet a mértéktartó józanság, a felelős magaviselet és a Szentírás folyamatos tanulmányozása könnyen előnyre fordíthat.

Különösen hangzó elvárások ezek egy fiatal szemben, de Pál tudta, miről beszél. Tanácsai megszívlelendők minden olyan, felelősséggel felruházott fiatal vezető számára, aki kerülni szeretné a kudarcot.

► Magyar Bibliatársulat

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 21. VASÁRNAP – Ef 6,10–18

Áldó hatalmak oltalmában

A VASÁRNAP IGÉJE

Hol a „világosság angyalaként”, hol veszedelmes, „báránbőrbe bújt farkas-ként”, hol „ordító oroszlánként”, hol pedig „ravasz kígyóként” szembesülünk velük. Megfélemlítés és hízélgés, erőszak és csábítás váltják egymást a támadás során.

Van-e esélye az embernek ilyen erős, gonosz és család hatalommal szemben támadást indítani, harcolni és győzni? Valójában nincs, de nem is kell. A gonoszság mindent átható erejét és hatalmát Isten zilálta szét, amikor Jézus Krisztust elküldte a mi világunkba. Kereszthalála a Golgota „bajnokává” emelte őt.

A gonosszal vívott küzdelemünk közben ezt a tényt kell látnunk a legvilágosabban: Jézus győzött. De ez a győzelem a miénk is. Igaz, hogy az olimpiai bajnok a sikeréért maga tesz meg mindent, de a győzelem pillanatában – a nemzet együtvé tartozás okán – teljesen érvényesen mondhatjuk: „Győztünk!” Jézus hit által von be bennünket a maga győzel-

mébe, és így lesz érvényesen a miénk is a Golgotán elért eredménye.

Isten nem kisebb erővel ruhazza föl övét, mint amely erő kiharozta Jézust a halálból. Valójában Jézust és az ő feltámadásának erejét nem is ismerhetjük meg másképpen, csak ha a földön küzdő egyház tagjaként beállunk a magunk helyére, és felvértezzük magunkat Isten fegyverzetével. Ne szomorítson el minket, hogy – a *Lélek kardja* kivételével – csupa védekező fegyver áll rendelkezésünkre. Hiszen testünk sem indít támadást a bennünket folyamatosan ostromló vírusok ellen, csupán védekezik. Ahogyan az egészséges ember immunrendszere sikeresen veri vissza a szervezet biológiai ellenségeinek próbálkozásait, úgy rejti el Isten a Krisztusban hívó embert áldó hatalmának oltalmába.

■ VERASZTÓ JÁNOS

Imádkozunk! Úr Jézus Krisztus! Köszönjük neked a Golgotán aratot győzelmedet. Köszönjük, hogy ez a mi győzelmünk is. Kérünk, vonj be bennünket feltámadás erejének hatókörébe! Add, hogy sikeresen ellenálljunk a gonosz minden próbálkozásának. Tégy késszé bennünket felöltözni Isten fegyverzetét és a te jó katonáidként vállalni a szenvedést. Ámen.

Oratio œcumenica

Mennyei édes Atyánk! Köszönjük neked, hogy családod tagjaivá fogadtál bennünket, és bizalommal fordulhatunk hozzád kéréseinkkel. Köszönjük, hogy mindannyian fontosak és kedvesek vagyunk a te számodra. Urunk, a te szemedben egy család vagyunk. Kérünk téged, hogy mi is egy családnak láthassuk egymást.

Könyörgünk, hogy te legyél mindnyájunkkal, akik ma egészségben ideértünk a templomba. Kísérj bennünket otthonunkba, és tápláld szívünkben a te jó lelkedet, növekedjen bennünk a te szereteted, hogy ezt vihessük haza családtagjainknak.

Kérünk téged időseinkért, akik betegséggel, gyengeséggel, magánnyal vagy gyásszal küzdenek, és gyakran nehezen boldogulnak az élet terheivel. Légy közel hozzájuk, és a te szeretetedet rajtunk keresztül is küldd el nekik.

Rád bízunk gyermekeinket, fiataljainkat és a gyülekezet valamennyi megkeresztelt tagját. Add, hogy a

szívükben szomjúság támadjon igéd iránt, adj nekik vágyakozást a jóra, küldj számukra érthető hívó szót, hogy elindulhassanak és megérkezzenek atyai karjaidba. És a te szeretetedet rajtunk keresztül is küldd el nekik.

Kérünk a felnőttekért, akik a munka és a család gondjaival küszködnek, és időnként elfelejtik, hogy nálad van oltalom és menedék. Segíts, hogy ne csak terheket, nehézségeket lássanak a gyülekezetben, hanem közösséget, ahol megpihenhetnek, ahol elfogadják őket, és erőt nyerhetnek. Küldd áldásod a közösségre, támogassák és segítsék egymást tagjaik a te jó akaratod szerint. És a te szeretetedet rajtunk keresztül is küldd el nekik.

Eléd visszük településünk és országunk valamennyi lakosát. Segítsd felelős döntésekre a vezetőket, biztos megélhetéshez a családokat, téged kereső szívhez a kicsinyeket és a nagyokat, juttass becsületes munkához

minden embert. Kérünk téged, tudja tehozad felemelni arcát és kezét minden Magyarországon élő magyar és nemzetiségi, minden férfi és nő, minden gyermek és felnőtt.

Urunk, szükségünk van rád, és tudjuk, hogy aki keres téged, az mind megtalálhat. Tudjuk, hogy nálad van az élet, amelyre valamennyien sóvárgunk. Küldd el Szentlelkedet, vonj magadhoz minket, és a te szeretetedet rajtunk keresztül is küldd el közénk.

Tekints, Uram, a világ valamennyi népére. Kérlek, gerjessz mindnyájunkban igyekezetet a jóra. Tudjuk szeretettel és értelemmel használni a földet, a természetben társainkkel kezelni az állatokat, növényeket, testvéreinként meglátni valamennyi embert. Adj békét, egészséget és elegendő ételmet, vizet minden teremtményednek. És hogy ne száradjon el se szükségben, se bőségben a lelkünk, add a te közelségedet mindnyájunknak. Ámen.

Jézus hív:

„Jertek énutánam! Hűségesen kövessetek!”

„Parancsolataid énekké váltak ajkamon...

Megfontolom minden utamat, lépteimet igéd ösvényére terelem.” A Szentháromság ünnepe utáni huszonegyedik vasárnap introitusának első és utolsó verse – mely a 119. zsoltár szavaival szól hozzánk – lehet e heti énekünk mottója.

E vasárnap témája: „Járjunk elhívásunkhoz méltóan – a hit harcában!” ... „akik az Úrban bíznak, erejük megújul (...), és nem fáradnak el.” (Ézs 40,31) Az egyházi év végéhez közeledve és komoly munkák közepette mindnyájunk számára erőt adhat az idézett szentírási szakasz, mely ünnepünk kijelölt bevezető igéje.

Mai graduálénkünk, a Jézus hív: „Jertek énutánam! Hűségesen kövessetek!” (EÉ 438) is erre tanít bennünket. Kövessük Jézust, Mesterünket, vegyük föl s viseljük saját keresztünket, mert csak akkor lehetünk méltóak őhozzá, s akkor lehet részünk az „égi békében”. A nap evangéliuma (Jn 4,46b–53) a királyi ember fiának meggyógyításáról szól, s azt mutatja meg számunkra, hogy még az ennyire reménytelennek látszó helyzetekben is bízni s hinni kell, rá kell ha-

gyatkozni az Úristenre, aki ilyenkor is megsegít.

Az epistola (Ef 6,10–17) Luther gondolatát idézve „a keresztényeknek szóló harci beszéd”, mert akik megkeresztelkedtek, és Jézushoz ragaszkodni akarnak, „azok szüntelenül fegyverben álló harcosok. Mert a kereszténység nem henyélés, sem pedig a biztonságos béke állapota, hanem állandó vitézkedő hadviselés.”

Az ének különlegessége, hogy valamennyi versszaka bibliai idézetekből áll össze. Az első strófában két igeszakasz találkozik: „Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok, és meg vagytok terhelve, és én megnyugvást adok nektek. Vegyétek magatokra az én igámat, és tanuljátok meg tőlem, hogy szelíd vagyok, és alázatos szívű, és megnyugvást találtok lelketeknek.” (Mt 11,28–29) „Hiszen erre hívatottok el, mivel Krisztus is szenvedett értetek, és példát hagyott rátok, hogy az ő nyomdokait kövessétek...” (1Pt 2,21)

A második versszak a jól ismert idézetet vetíti elénk: „Én vagyok a világ világossága: aki engem követ, nem jár sötétségben, hanem övé lesz az élet világossága.” (Jn 8,12) „Én

ÉNEKINCSTÁR

vagyok az út, az igazság és az élet; senki sem mehet az Atyához, csakis énáltalam.” (Jn 14,6) A harmadik strófa ismét Péter leveléből merít: „De még ha szenvednétek is az igazságért, akkor is boldogok vagytok...” (1Pt 3,14)

Talán a legpontosabban a negyedik versszak követi az evangélium szavait: „Ha valaki énutánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye fel a keresztjét, és kövessen engem. Mert aki meg akarja menteni az életét, elveszti, aki pedig elveszti az életét értem, megtalálja.” (Mt 16,24–25) Végül az ötödik strófában a vers költője a Mester követésére buzdít, hogy legyen bár nehéz földi pályafutásunk, szolgálatainkból erőt meríthetünk, s ezáltal kaphatjuk meg jutalmunkat a földi élet után. „Küzdőre vár csak győzelem / És égi béke, végtelen”.

Az imént említett költő és orvos Jo-

hann Scheffler (1624–1677). Ő – bár evangélikusnak született – később katolizált, pap lett, s ekkor felvette az *Angelus Silesius* (Sziléziai Angyal) nevet. Kortársaihoz hasonlóan a harmincéves háború viszontagságai után a földöntúli szebb, teljesebb élet után vágyakozott; ezt fejezte ki énekében is Jézus szavaival: „Lépjetek lábnyomomba bátran! / Ne földiekre nézzetek!”

E heti főénekünk dallama keletkezéséről mindmáig egyik legnépszerűbb énekünké: *Ki dolgát mint az Úrra hagyja* (EÉ 331); erre énekeljük a legtöbb szöveget (EÉ 228, 268, 313, 327, 429, 438, 520). A dallamról részletesen a vízkereszt ünnepe utáni második vasárnap olvashatunk majd.

Bár vasárnapunk tematikája szerint az „ecclesia militans” (a földön élő és harcoló egyház) vasárnapjának nevezhető, mégsem kizárólag ez a nap üzenete. Végkicsengése, lényege nem csupán a harc, az erőszak. Luther szavaival élve: „Ne féljete, baj nem érhet (...), mert Isten igéje megmarad örökké.”

■ ABÁFFY NÓRA

LAPUNK A VILÁGHÁLÓN A WWW.EVELET.HU CÍMEN OLVASHATÓ.

Kinek épül a ház?

Gyülekezeti házat szenteltek fel Kölesden

► Az egykori kitelepítésektől sújtott tolnai vidéken különösen nagy ritkaságnak számít, hogy egy szerény anyagi erőforrásokkal rendelkező kistérségi gyülekezet a saját erejéből legyen képes sokmilliósi beruházásokat végrehajtani. Ez a „kuriózum” jelentősen növelte annak az ünnepnek az értékét, amelyet október 5-én rendeztek Kölesden a kis tolnai egyházközség új gyülekezeti házána kialakítása és felújítása alkalmából. A hálaadó istentisztelet igehirdetési és épületszentelési szolgálatát Gáncs Péter, a Déli Egyházkerület püspöke végezte.

A hajdan sokkal tehetősebb Kölesdi Evangélikus Egyházközség jelentős mértékű kárpótlásra volt jogosult; az ebből származó bevétel tette lehetővé, hogy a régóta üresen álló egykori parókiaépület nagyobbik szárnyát felújítsák és átalakítsák gyülekezeti házzá. A gyülekezeti teremnek és lelkesi hivatalnak is helyet adó épület másik szárnyában egy új parókia kialakítását vette tervebe a gyülekezet vezetősége.

A munkálatok 2007 őszén kezdődtek, és 2008 nyarán fejeződtek be. Az egyházközség a saját erőforrásain kívül csak

egyházmegyei támogatást vett igénybe: a Tolna-Baranyai Egyházmegye kétféle forinttal járult hozzá a tetőszerkezet felújításához. A munkálatok összköltsége huszonnyolcmillió forintot tett ki.

A hálaadó istentisztelet liturgiai szolgálatát Szabó Vilmos Béla, a Tolna-Baranyai Egyházmegye esperese és Szabó Pál kölesdi lelkes véggezte.

Préd 11,4–5 alapján mondott igehirdetésében Gáncs Péter püspök arra hívta fel a figyelmet, hogy a hálaadást nem szabad összekeverni a sikerpropagandával. Az ünnepi pillanatokban fel kell tudnunk tenni akár ünneprontónak tű-

A gyülekezeti ház kulcsát a püspöknek Klenk Csaba tervezőmérnök adta át

nő, őszinte kérdéseket is: Kinek épül a ház? Lesz-e gyülekezet, amely megtölti élettel? Van-e értelme komoly anyagi forrásokat áldozni beruházásokra olyan helyeken, ahol tudatos falumombolást tapasztalunk, pusztuló településeket, leépülő közösségeket találunk? A statisztikai adatok katasztrófális helyzetet mutatnak Kölesden is, amely egykor virágzó mezőváros volt.

Csakhogy a keresztények a statisztikai adatokon és a környező világban zajló folyamatokon kívül mára is figyelnek, egy felülről megnyíló forrásra, amely a jövőbe vetett hit és reménység alapját jelent a számukra – mutatott rá az egyházkerület püspöke.

Az istentiszteletet követő ünnepi közgyűlésen Szabó Pál helyi lelkes számolt be a felújítási munkálatokról. A Déli Egyházkerület nevében Radosné Lengyel Anna egyházkerületi felügyelő köszöntötte az ünneplő gyülekezet, az egyházmegye részéről pedig Andorka Árpád egyházmegyei felügyelő mondta el üdvözlő szavait a templomi közösségnek.

Az ünnepi alkalom templomi része után került sor a gyülekezeti ház udvarán az épület felszentelésére, amelynek keretében Gáncs Péter ünnepélyesen átnyújtotta az épület kulcsait a gyülekezet lelkesének.

■ P. G.

Keszthelyi őrségváltás

► „A legfontosabb cél egy lelkes szolgálatában, hogy győzelemre vigye a rábízottakat; az új lelkes is erre van elhívva. A mi győzelmünk titka pedig a Krisztusban kapott kegyelem” – hangsúlyozta Ef 2,8–10 alapján tartott igehirdetésében Ittész János püspök október 5-én, vasárnap délután a keszthelyi templomban. Szemerei János, a Somogy-Zalai Evangélikus Egyházmegye esperese ünnepi istentisztelet keretében iktatta be hivatalába ezen a napon Honthegyi Zsoltot, a gyülekezet meghívott lelkesét.

tőlük, hiszen ezeken a településeken közös evangélikus-református templomokban kell istentiszteletet tartaniuk.

A korábbi keszthelyi lelkes, Nagymé Szeker Éva tizennyolc évi lelkipásztori szolgálat után távozott Budapestre, miután a rákoskeresztúri evangélikusok megválasztották lelkesüknek. A nyáron megüresedett lelkesi állást viszonylag hamar siker-

ült betölteni. Honthegyi Zsolt beiktatásának ünnepi istentiszteletén részt vettek a testvéregyházak pásztorai, valamint a német egyháznak Hévízen – az ott üdülő német vendégeket – szolgáló lelkesé is.

Honthegyi Zsolt a monori gyülekezetben nőtt fel. Sajtóbevallása szerint kezdetben ő maga nem akart lelkes lenni, bár nagyapja révén már volt lelkipásztor a családjában. A gimnázium után szakácsnak tanult, majd a földrajz-történelem szak érdekelte, de a biztositási szakmában is dolgozott.

Az evangélikus teológia hitoktató szakának elvégzése után a tamási gyülekezet hívta meg gyülekezeti munkatársnak. Nyolc évig szolgált közöttük, amikor Gáncs Péter püspök 2004-ben ordinálta. Az ugyanebben az évben letett lelkesvizsga után még négy évet szolgált Tamásiban, mielőtt a keszthelyiek meghívták lelkesüknek.

■ MENYES GYULA

A Balaton-felvidéken, illetve Hévíz, Sümeg, Tapolca környékén a szórványban élő evangélikusság lelkipozíciója nem kis feladatot ró az itt szolgáló lelkesekre. Ökumenikus nyitottságot is kíván

Hatékony munka rövid zsinaton

► Eredetileg kétnaposra tervezték zsinatunk 8. ülészakát az elmúlt hét végén, de a megtárgyalandó témák mennyisége lehetővé tette, hogy hatékony munkával a testület egy nap alatt elvégezze feladatát.

Fatalin Helga hatvani lelkes igazgatója után a zsinat egy bizottságot hozott létre, amelynek az országos szabályrendeletek ellenőrzése lesz a feladata. Elnöke dr. Gimesi Szabolcs lett, tagjai pedig dr. Baráth Katalin és Patakiné dr. Bácsi Hajnalka.

A következőkben ifj. Zászkaliczky Pál terjesztette elő az Evangélikus Szolidaritási Alapról szóló törvénymódosító javaslatát, amelyek az elmúlt időszak különböző fórumain zajlott beszélgetések alapján formálódtak ki. Többségük apró kiegészítéseket jelentett csupán: két lényegesebb változást mégis érdemes megemlíteni. Az egyik, hogy ha valamelyik szervezeti egység adósa a szolidaritási alapnak, attól az Országos Iroda jogosult központi támogatásokat visszatartani. A másik pedig, hogy teljes értékű szolgálati időnek kell tekinteni az Evangélikus Hittudományi Egyetemen – vagy annak jogelődjében – a nappali tagozatos, beiratkozott hallgatóként eltöltött éveket, illetve a beiratkozás után eltöltött sorkatonai szolgálati időt.

Ezután Muntag András, a zsinat nem lelkesi elnöke terjesztette a törvényhozó testület elé azt a javaslatot, hogy a grémium vonja vissza az Üllői úti székház ügyében 2007-ben hozott határozatát. Indoklasként felhozta, hogy a székház és a Lágymányoson építendő épület ügyében előrehaladt tárgyalások folynak, és az elmúlt egy esztendőben a tervek, elképzelések, árak sok módosuláson mentek keresztül. Így az akkor hozott zsinati határozat felett is eljárt az idő, tiszta lappal lehetne újra tárgyalni a nagy

volumenű beruházásról. A zsinat tagjai azonban – vita után – elvetették a határozat visszavonásáról szóló javaslatot.

Tudomásul vette viszont a zsinat az Országos Egyházi Térségi Integrált Szakképző Központ (TISZK) társasági szerződését, amelyet ez év június 3-án írtak alá. A cégbejegyzésre július 10-én került sor. Ennek a szervezetnek a létrehozására azért volt szükség, mert szakképzési hozzájárulásra, illetve pályázati pénzek elnyerésére csak az ilyen TISZK-ekbe tömörült fenntartók lesznek jogosultak. A tizennyolc alapító negyvenkilenc iskolát vitt be a társaságba. Az alapítók között a legnagyobb – egyszersmind a legnagyobb tanuló létszámmal rendelkező – a Magyarországi Evangélikus Egyház.

A zsinat 8. ülészakájának utolsó ülésén tárgyalták meg a tervezett egységes számítógépes ügyviteli rendszer bevezetéséről szóló előterjesztést. Egyházunk jelen helyzetében kiemelten fontos feladat a gazdálkodás racionalizálása, és ennek elengedhetetlen feltétele az egységes számítógépes nyilvántartás. Ez átfogja majd a gazdálkodással kapcsolatos összes területet, a könyveléstől és a pénzügyi tranzakcióktól kezdve a bérszámfejtésen és a tárgyi eszközök nyilvántartásán át egészen az iratkezelésig, az elektronikus ügyintézésig, a beruházások és fejlesztési projektek nyilvántartásáig.

Elsőként evangélikus oktatási intézményeinkben vezetnek be az új egységes számítógépes rendszert, mégpedig január elsejétől. A második lépcsőben – egy évvel később – következnek diakóniai, szociális intézményeink, az országos egyház és egyéb nem normatívából gazdálkodó intézményeink, illetve egyházi szervezeteink. A zsinat felhatalmazta az országos elnökséget az ügyviteli rendszer bevezetésével összefüggő, több évre szóló kötelezettségvállalást tartalmazó szerződés aláírására.

■ KISS MIKLÓS

Közlemény

A Magyarországi Evangélikus Egyház Északi Egyházkerületének illetékes bizottsága által Budapest 2008. október 1-jén lefolytatott parókusi alkalmassági vizsgálatot Körmendy Petra Kornélia (Budapest, egyetemi gyülekezet), Ságghy Katalin (Domony), Gáncs Tamás (Dunaharaszti) és Simon Attila (az Evangélikus Egyház Aszódi Petőfi Gimnáziuma és Kollégiuma) beosztott lelkes eredményesen megállotta.

Ugyanezen a napon dr. Kovács László Attila (Kolozsvar) és Kovács Erzsébet (Kolozsvar) eredményes lelkesvizsgát tett.

A bizottság megállapította, hogy nevezett lelkesjeink önálló gyülekezeti lelkesi szolgálat végzésére alkalmasak, erre a szolgálatra megválaszthatók vagy meghívhatók.

Október hatodikára emlékezem

► Már elkezdődött a szomorú évforduló napja, amikor ezeket a sorokat írom. Egy személyes emléket és egy, az interneten olvasható híradást felidézve emlékezem október 6-ára, az aradi tizenháromra...

Valamikor az 1980-as évek vége felé történt Kőszegen. Számomra ismeretlen emberek kerestek a lelkesi hivatalban. Hamarosan tisztázódott jövetelük célja: egy bizonyos Michael Biberauer lelkesnek a községi temetőben lévő sírja után érdeklődtek. Bár a gyülekezet tagjai közül néhányan évente igyekeztek rendbe tenni a lelkesírokat, és én magam is végigjártam időnként őket, hirtelen nem tudtam világos útmutatást adni, hol is nyugszik az a bizonyos lelkes. Tanácsosnak látszott, hogy kikísérjem őket a temetőbe, mert akkor biztosan megtalálom és meg tudom nekik mutatni a keresett sírt...

Így is történt. A temető felé sétálva kiderültek az összefüggések. A kis társaság vezetője a Biberauer névről magyarosított dr. Bodoky Richárd (1908–1996) nyugalmazott református lelkes volt, aki néhány rokonával együtt érkezett, hogy a Biberauer-sírt felkeresse.

Az evangélikus lelkes Michael Biberauer Kőszegen született 1791-ben, és 1859-ben szülővárosában temették el. Közel negyven éven keresztül volt az – ellenreformáció után – 1821-ben újrászerveződő grazi evangélikus gyülekezet lelkesé. A mai gyülekezet is számon tartja egykori fontos szolgálatát.

És ami éppen ezekben az október eleji napokban különösen is érdekessé és fontosá teszi, hogy felidézzük emléket, az az a tény, hogy ő temette az 1853. március 14-én meghalt báró Julius Jacob von Haynau tábornagyt, az 1848–49-es forradalom és szabadságharc véreskezű megtorlóját, akinek tizennégy tagú haditörvényszéke – tanúk meghallgatása és védők részvétele nélkül – halálra ítélte az aradi vértanúkat is.

Tehetünk kísérletet arra, hogy elképzeljük ennek a temetési szolgálatnak a nehézségeit, amellyel az igehirdetőnek szembe kellett néznie. De azt hiszem, valószínűleg nem tudjuk magunkat a Haynau tábornagyravatala mellett álló Michael Biberauer lelkes helyébe képzelni. Vagy ha valamennyire mégis sikerülne, akkor először részvétet éreznénk az igehirdető iránt, majd az a reménység fogalmazódna meg bennünk, hogy nekünk soha nem kell ilyen szolgálatot végeznünk.

ÉGTÁJOLÓ

Bodoky Richárd – mint később kiderült – nem is ezzel az addig számomra ismeretlen ténnyel lepett meg igazán, hanem azzal, hogy megmutatta a természetesen német nyelvű temetési igehirdetés szövegét is. Átolvashattam. Profétai erővel szóló prédikáció volt. Az alapigéje Zsid 9,27 volt: „...elrendeltetett, hogy az emberek egyszer meghaljanak, azután pedig ítélet következik...”

És még adós vagyok a kedves olvasónak azzal, amit az interneten találtam: az aradi tizenháromnak kivégzése előtt mondott utolsó szavaival.

Leiningen-Westerburg Károly: A világ feleszmél majd, ha látja a hóhérok munkáját.

Pölsenberg Ernő: Minket az ellenség dühös bosszúja juttatott ide.

Damjanich János: Legyőztük a halált,

mert bármikor készek voltunk elvisselni azt.

Török Ignác: Nemsokára Isten legmagasabb ítélőszéke elé állók. Életem parányi súly csupán, de tudom, hogy mindig csak őr szolgáltam.

Aulich Lajos: Szolgáltam, szolgáltam, mindig csak szolgáltam. És halálommal is szolgálni fogok. Forrón szeretett magyar népem és hazám, tudom, megértik ezt a szolgálatot.

Vécsey Károly: Isten adta a szívét, lelket nekem, amely népem és hazám szolgálatáért lángolt.

Lázár Vilmos: Ki tehet arról, hogy ilyen a magyar sorsa? Krisztus keresztje tövében éret apostollá az apostolok lelke, és bitófák tövében kell forradalmárrá érni a magyar lelkeknek.

Dessewffy Arisztid: Tegnap hősök lettek, ma mártírok... Így parancsolja ezt hazám szolgálatára.

Nagysándor József: De rettenetes volna most az elmúlásra gondolni, ha semmit sem tettem volna az életemben! Alázatosan borulok Istenem elé, hogy hőssé, igaz emberré, jó katonává tette.

Knežich Károly: Milyen különös, hogy Haynau báró is keresztény, és én is az vagyok. Csak az ördög keverhetne így össze a kártyákat.

Schweidel József: A mai világ a sátn világ, ahol a becsületért bitó, az árulásért hatalom jár. Csak egy igazi forradalom, a világ új forradalmi embersége sópörheti el ezt az átkozott, meghasonlott világot.

Kiss Ernő: Istenem, az újkor ifjúsága egész ember lesz-e? Árpádok dicső szentjei, virrasszatok a magyar ifjúság felett, hogy Krisztusé legyen a szívük és a hazáé az életük.

Láthner György: Krisztus keresztje és a bitófa oly rokon. És az isteni áldozat mellett oly törpe az én áldozatom.

Nem gondolom, hogy ehhez bármit is hozzá kellene tenni. Olvassuk, izlelgessük ezeket a mondatokat, emlékezzünk történelmünk mártírjaira, és éljünk úgy, hogy nemzetünkért hozott áldozatunk ne legyen hiábavaló!

Ittész János püspök Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület

Közös pontok

◀ Folytatás az 1. oldalról

Bóna Zoltán ezt követően a reformáció hónapjának kiemelkedő eseményeiről nyújtott tájékoztatást. (A rendezvénysorozat részletes programját lapunk múlt heti száma közölte.)

A hatvanöt éve alakult MEÖT létrejöttének körülményeiről D. Szabik Imre nyugalmazott evangélikus püspök, a tanács elnöke tájékoztatta a sajtó képviselőit. Mint olvasóink előtt ismert, a szervezet legfontosabb feladatának az egyházak közötti együtt munkálkodás erősítését és a Jézus Krisztusról való közös bizonyosságtételt tekinti. Évente számos rendezvényt, országos és regionális konferenciát kezdeményez; közülük kiemelkedik a minden év januárjában sora kerülő ökumenikus imahét előkészítése, az áprilisi ortodox keresztény egyházi napok és az októberi országos protestáns napok megszervezése. Az ökumenikus tanácsnak jelenleg tíz tagesegyháza van, és tizennyolc egyház, illetve egyházi szervezet van jelen benne megfigyelőként.

Az ökumenizmusnak lelkes rajongói, dühödt ellenzői és hívős elfogadói egyaránt vannak – hangsúlyozta dr. Márkus Mihály református püspök. A MEÖT alelnöke néhány gyakorlati problémát is taglalt, példaként említve a vegyes házasságok arányának növekedését, a házasságkötések közös liturgiájával és a születendő gyermekek vallásával kapcsolatos kérdéseket.

Munkatársunk kérésére D. Szabik Imre felvázolta a szervezet jövőre vonatkozó terveit. Kiemelte az egyházak PR-tevékenységével összefüggő teendőket, az ifjúság körében végzendő munkát és azt, hogy még szorosabb együttműködést szeretnének kialakítani a Magyar Katolikus Egyházzal.

Az Október a reformáció hónapja elnevezésű rendezvénysorozatot egy ünnepléses áhítat nyitotta meg, melyen a tag-egyházak püspökei és vezető lelkészei az erre az alkalomra összeállított liturgia szerint szolgáltak. D. Szabik Imre köszöntőjét követően már inkább a jubiláló ökumenikus intézmény, a MEÖT tevékenységével voltak kapcsolatosak az elhangzott előadások.

Elsőként Márkus Mihály szólt, majd dr. Hafenscher Károly professor emeritus tisztelte meg a közönséget személyes hangvételű korreferátumával. Az ökumené és az újabb lelkipásztori generációk kapcsolatáról osztotta meg tapasztalatait a hallgatósággal dr. Szabóné Mátrai Marianna, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Gyakorlati Intézetének vezetője.

A Közös Pont elnevezésű programot Turcsik Ferenc miskolci egyetemi lelkész mutatta be, aki maga is résztvevője a már nyolc éve működő projektnek. Munkájuk négy szóval jellemezhető: misszió, ifjúság, fesztivál és ökumenizmus. A Közös Pont évről évre jelen van a négy legnagyobb ifjúsági fesztiválon (Sziget, Volt, EFOTT és Hegyalja fesztivál). Ezeken egyrészt a fesztiválózó fiataloknak hirdeti Jézus Krisztus üzenetét, másrészt a misszióban részt vevők is megtapasztalhatják, illetve gyakorolhatják az ökumenét: egymás elfogadását – felekezeti hovatartozástól függetlenül.

Az évfordulós megemlékezés záróakordjaként a tagesegyházakat képviselő lelkészi előjárók emléktáblát avattak a MEÖT alapító atyáinak tiszteletére. Az ünnepségen a Cantores Ecclesiae rézfúvós-együttes és a Deák Téri Evangélikus Gimnázium énekkara végzett zenei szolgálatot.

■ Sz. Á.

Ünnepi alkalmak október 31-én, a reformáció emléknapiján

Vésztő

Reformáció ünnepi reggeli áhítat

Helyszín: református gyülekezeti terem Bartók tér 6.

Kezdet: 8.15

Budapest

Insula Lutherana-nap

Helyszín: Deák téri evangélikus egyházközség

1052 Budapest, Deák tér 4.

Kezdet: 9 óra

Miskolc

Ünnepi istentisztelet

Helyszín: Miskolc-Tetemvári Református Egyházközség

Palóczy L. u. 21.

Kezdet: 10 óra

Budapest

Reformációi megemlékezés

a reformációi emlékparkban,

majd templomi zenés istentisztelet

Helyszín: 1071 Budapest, Városligeti fasor – Bajza utca sarok

Kezdet: 16 óra

Vésztő

„Luther” – reformációi filmklub – esti könyörgés

Helyszín: református gyülekezeti terem

Bartók tér 6.

Kezdet: 17 óra

Budapest

Reformációi istentisztelet

Helyszín: református templom

1091 Budapest, Kálvin tér 7.

Kezdet: 18 óra

Budapest

Reformációi hangjáték

– protestáns fáklyás zárandokút

a Bécsi kapu téri evangélikus templomból

a Szilágyi Dezső téri református templomba

Helyszín: evangélikus templom

1014 Budapest, Bécsi kapu tér

Kezdet: 18 óra

Budapest

Reformációi ökumenikus istentisztelet

úrvacsoraosztással

Helyszín: református templom

1011 Budapest, Szilágyi Dezső tér 3.

Kezdet: 19 óra

Budapest

Reformációi istentisztelet

Helyszín: Budapest-Óbudai Református Egyházközség

1033 Budapest, Kálvin köz 4.

Kezdet: 18 óra

Budapest

Ökumenikus reformációi istentisztelet

Helyszín: Budapest-Kelenföldi

Evangélikus Egyházközség

1114 Budapest, Bocskai út 10.

Kezdet: 18 óra

Budapest

„A zene összeköt”

– reformációi hangverseny

az ökumené jegyében

Helyszín: a Német Ajkú Református

Egyházközség temploma

1054 Budapest, Hold u. 18–20.

Kezdet: 18 óra

Budapest

Reformációi harsonakoncert

Helyszín: a rákospalotai evangélikus

kistemplom

1152 Budapest, Juhos u. 28.

Kezdet: 18 óra

Szekszárd

Ökumenikus istentisztelet és előadás

Helyszín: református templom

Kálvin tér 16.

Kezdet: 18 óra

Miskolc

Istentisztelet reformáció korabeli liturgiával

Helyszín: Miskolc-Tetemvári

Református Egyházközség

Palóczy L. u. 21.

Kezdet: 18 óra

Sárvár

A mi Bibliánk

– Sárvár a Biblia városa –

asztali beszélgetés

Helyszín: evangélikus gyülekezeti terem

Sylvester u. 3.

Kezdet: 18 óra

Kocsord

Ökumenikus megemlékezés a reformációról

Helyszín: unitárius templom

Szt. István u. 30.

Füzesgyarmat

Ökumenikus megemlékezés a reformációról

Helyszín: unitárius templom

Széchenyi u. 47.

Fénylő csillag az ökumené égboltozatán

Reményteli esemény a cédrusok országában

► Napjainkban gyakran esik szó az ökumené tétova egy helyben topogásáról, némelyek pedig egyenesen jégkorszakról beszélnek. Közben elfelejtjük, hogy gyülekezeteinkben egyre sürgetőbb a készítés a felekezetek szorosabb együttműködésére és közös szolgálatára. Sok helyütt van példa arra, hogy a különböző egyházak gyülekezetei közösen nyilvánítanak véleményt a települést érintő kérdésekben. Jó alkalmat ad erre a Biblia éve is. Felsőbb szinten is él az együttműködés: szeptember 16. és 23. között különböző felekezetekhez tartozó püspökök – nagy többségükben a nyugdíjkorhatáron túl járó egyházi vezetők – találkoztak újra egymással Libanon fővárosában, Bejrútban. A résztvevők négy kontinensről érkeztek – Ausztráliától Dél-Amerikáig és Chicagótól Budapestig – a Fokoláre Mozgalom katolikus titkárságának meghívására.

Kettős céllal szervezték meg az együttlétet. Egyfelől a világ egyházainak képviselői meglátogatták a Közel-Kelet két országának, Libanonnak és Szíriának a keresztény egyházi vezetőit, akik igen nehéz, politikailag és vallásilag feszült környezetben, iszlám többségű országokban végzik szolgálatukat. Másfelől a polgárháborús viszonyok között ritkán érkeznek erre a tájra keresztény egyházi képviselők, s a helyi vallási közösségek vezetői méltán örültek – a közös imádság lehetőségén kívül – annak, hogy megoszthatták a többiekkel gondjaikat és örömeiket egyaránt. Mindez a vendégek sorait is szorosabbra zárta, tudván, hogy csak együtt képesek hatást gyakorolni a közélet felelős vezetőire szerte a világon a háborúk, konfliktusok lezárása érdekében.

Az ökumenikus püspöki találkozó vezérgondolata „Az Ige testté lett...” (Jn 1,14) ige körül kristályosodott ki.

A Fokoláre Mozgalom fontos bibliai látása: Krisztus köztünk van, igéjét naponta megélhetjük, szeretetet tanúsítva a környezetünkben és a közös Krisztushoz tartozás valóságát felmutatva a keresztény egység jegyében.

Az idén tavasszal elhunyt Chiara Lubich elnök asszony 1943-ban született vezérgondolatai mára erős visszhangra találtak világszerte, még az evangélikus többségű skandináv országokban is. Így vált lehetségessé az, amit sem a katolikus egyház feje, sem más keresztény felekezetek, egyházi szervezetek vezetői nem értek el – talán nem is kívántak elérni –: a sokszínű keresztény egyház tizenegy felekezethez tartozó, harmincnolc ökumenikus elkötelezettségű püspöke egy hétig együtt imádkozott egymással, istentiszteletet ünnepelt, és küldetésünk elmélyültebb megvalósításáról cserélte ki gondolatait.

Christian Krause, a Lutheránus Világszövetség korábbi elnöke úgy fogalmazott, hogy amit a keresztény nagy egyházak nem tudnak elérni – a keresztény egység előbbre vitelét –, azt az egyház

Magányos cédrus a bejrúti öböl magaslatán

Ura most a keresztény mozgalmakon keresztül kívánja előremozdítani.

A Fokoláre Mozgalom alulról kezdeményezett laikus közösség, amely a „klérus” tagjait hívja soraiba közös céljaik megvalósítása végett. Minél nagyobb a vágy és forróbb az imádság által kifejezett egységre törekvés, annál inkább elérni a hivatalosok szívét, és áthatja intellektuális döntéseiket.

Az ökumené olykor felhős égboltján új, fénylő csillag ez, amelynek világítania kell az értelem számára éppúgy, ahogy a szíveket át kell melegítenie az összetartó-

zás örömeivel. A világnak ezen a táján, ahol keresztény mártírok sora és értelmetlen háborúk áldozatainak sokasága jelzi a „Ne ölj!” parancsolat elleni vétek gyakoriságát, együtt kell élni és gondolkodni a másként hívőkkel az ellenség szeretetének mindennapi gyakorlatában.

A konferencia résztvevőinek egy csoportja a Saul pálfordulásának helyszínén emelt templomban

A görög melkita katolikus egyház egyik érseke, Abraham Nehmé így vallott: „Téves az a látás, amely a keresztény egységet kizárólag a közös tanítás megszűnésén tudja elképzelni. Könnyen elfelejtjük, hogy közös Urunk és Megváltónk van, közös Bibliánk – meggyőződésünk alapja –, közös egyetemes hitvallásaink összekötnek minket, közös a megigazulásról vallott látásunk. Miért ne lehetne sokszínű a kegyességünk? Egymás kölcsönös elismerése a szeretet alapfeltétele. Jézus nem a közös hittartalom feltételét említette tanítványainak az ismertetőjegyeként, hanem az egymás iránti szeretetet (Jn 13,34–35). Pál apostol is arról szól, hogy a hit, a remény és a szeretet közül a szeretet a legnagyobb, amely soha el nem múlik (1Kor 13,8.13).”

A találkozó résztvevői kritikusan állapították meg, hogy Keletről érkezik a fény (a szeretet és a világhossz kultúrája), Nyugatról a jog felismerései (a vélt

re Saulnak megnyílt a szeme világa, megtelt Szentlélekkel, azután megkezdte, és néhány nap után maga is hirdette a Jézusról szóló örömhírt (ApCsel 9,1–20).

Nem kisebb jelentőségű az a kápolna, amelyet a Jézussal való találkozás emlékhelyként tartanak számon. Itt egy teológiai kutatóközpont is létesült. A találkozáson részt vevő püspökök e helyen tartottak közös igeliturgiát. Ezen a mindannyiuk által ismert görög nyelven mondták el a Niceai hitvallást. (A találkozáson egyébként öt nyelvre kellett tolmácsolni.)

Megmaradt az a városfal is, amelynek mentén Pál apostolot kosárban engedték le, hogy megóvják az életveszélytől (ApCsel 9,23–25).

A másik jelentős alkalom a szír ortodox egyház vasárnapi liturgiáján való részvétel volt. Ezt a helyi teológiai egye-

tem rektora celebrálta. (Az intézményben negyven teológus készülhet a papi pályára, és nyerhet tudományos fokozatot.) Az istentiszteletet követően Mor Ignatius Zakka, Antiókhia és az egyetemes szír ortodox egyház pátriárkája fogadta a résztvevőket. A talán egyik legnagyobb történelmi múltra visszatekintő egyház vezetője megilletődötten nézte végig a kereszténység sokszínű képviseletének összetartozását, és bátorító szavaival áldást kívánt a közös tanúságtételre, köztük a nyolc német és skandináv evangélikus püspökre.

Emlékezetes maradt az iszlám vallás első számú vezetőjével, a főmuftival való bejrúti találkozásunk. A főmufti beszédében Jézus aranyabáljára éppúgy utalt, mint arra, hogy a felebaráti szeretet követelményét kölcsönösen érvényesnek tekintik. Hangsúlyozta, hogy keresztények nélkül elképzelhetetlen Libanon állam léte és jövője. A helyi parlament képviselői fele-fele arányban iszlám hívők, illetve keresztények. Az ország ma ötmillió lakost számlál, a külföldön élő libanoniak száma tizenötmillió.

A keresztény libanoniak a főnóciák leszármazottjainak vallják magukat. Bejrútban a protestáns istentiszteleten a helyi lelkész igehirdetésében arra utalt, hogy hitbeli meggyőződésük alapján nem emigrálnak: Isten itt rendelt nekik feladatot, küldetést.

Libanonban Szidón és Tírusz városába utaztunk (a biztonság érdekében autóbuzsunkat kénytelenül is mindenütt katonai autó vezette). Bibliai jelenetek sokaságát idézték fel az utcák, és emlékeztettek bennünket a Szentföldön zajlott eseményekre.

Megrendítő volt az 1949-ben felállított palesztin menekülttábor látványa. Nemzedékek élnek itt évtizedek óta, az otthon reménye nélkül.

A Közel-Kelet ortodox egyházainak sokszínűsége és Libanon cédruserdeinek szemet gyönyörködtető látványa feledhetetlen marad az országba látogatók számára. A Miloslav Vlk prágai érsek vezette utunk anglikán és római katolikus istentisztelettel ért véget azzal a jó reménységgel, hogy egy év múlva Wittenbergben és Eislebenben találkozik a püspökök testvéri közössége.

■ D. SZEBIK IMRE

► Herényi István alábbi – provokatív megállapításokat sem nélkülöző – levelét vitaindítóknak szánjuk. Kérjük olvasóinkat, hogy véleményüket, a bibliatanulmányozás hogyanjával kapcsolatos gondolataikat lehetőleg október 17-ig juttassák el szerkesztőségünk címére. – A szerk.

„Érted, amit olvasol?”

„Fülöp odasietett, és meghallotta, hogy Izajás prófétát olvassa. Megkérdezte: »Érted, amit olvasol?« »Hogyan érthetném – felelte –, ha nincs, aki megmagyarázza nekem?« Aztán arra kérte Fülöpöt, hogy szálljon fel és üljön mellette.” (ApCsel 8,30–31; a Szent István Társulat kiadása)

Luther német nyelvre fordította a Bibliát, és ezzel elkezdődött a bibliafordítások mai napig tartó sorozata. A Biblia kikerült a klérus kezéből, és laikusok is hozzáférhetnek. Újabb és újabb fordítások látnak napvilágot, és a régi fordításokat átdolgozzák, hogy üzenete minél közelebb kerüljön az olvasókhoz, a szöveg jól érthető legyen, és csak nehezen lehessen félreérteni. A Biblia ugyanis veszélyes könyv:

- A múltban, ha félreértették, az háborúhoz, vallási villongásokhoz vezetett, emberleleteket követelt a csatamezőkön és a máglyán, felekezetek és szekták alakultak ki a Biblia eltérő értelmezése következtében.
- Ma is életek mennek tönkre, ha valaki félreérti. Szinte minden gyülekezetben megtalálhatók azok a szerencsétlen sorsú nők és férfiak, akik – többnyire fundamentalista módon – félreértik az üzenetet, és olyan gatlások alakulnak ki bennük, hogy képtelenek lesznek normális baráti és párkapcsolatok kialakítására vagy az örömet szerező házaseleltre. Sokszor nemcsak a saját életüket keserítik meg, hanem a környezetüket is.

Vajon elérik az újabb fordítások a kitűzött célt? Érthető-e a Biblia? Sokáig azt hittem, hogy igen, bár elég hamar gyanakodni kezdtem, hogy talán mégsem értek mindent jól. Már felnőtt voltam, amikor beláttam, hogy gyanúm nem volt alaptalan. Kezembe került ugyanis egy biblíamagyarázat (Ravasz László írta), amelybe beleolvastva rá kellett döbbennem arra, hogy annyi háttérinformáció (a korabeli szokások, történelmi események, utalások, számmisztika stb.) ismerete szükséges a jó megértéshez, hogy azzal laikusok nem rendelkezhetnek még akkor sem, ha gyerekkoruktól jártak hittanórákra, bibliáórákra, konfirmáltak, és rendszeresen látogatták a gyülekezeti alkalmakat.

Dante Isteni színjátéka még csak hétszáz esztendő, a magyar fordításához (Babits Mihály) fűzött magyarázatok terjedelme mégis összemérhető a költeményével. Ne csodálkozzunk azon, ha több ezer éves szövegek megértése kellő iskolázottság híján lehetetlen! Ezért nagy az egyházak felelőssége, hogy amikor szorgalmazzák a Biblia olvasását, akkor nyújtsanak hozzá hathatós segítséget is. Itt elsősorban arra gondolok, hogy fel kell hívni a figyelmet a magyarázatos Bibliákra, és azt kell szorgalmazni, hogy laikusok illet vásároljanak maguknak. Ezt olyan komolyan gondolom, hogy szívem szerint magyarázat nélküli Bibliát nem is adnék laikus kezébe.

A másik probléma, amelyre fel szeretném hívni a figyelmet a Bibliával kapcsolatban, az, hogy nem tanítják a használatát. Annak ellenére, hogy – szüleinek bátorágának köszönhetően – már gyerekkoromtól fogva (ötvenes évek) jártam hittanra, később sokáig látogattam kü-

lönböző bibliáórákat, és templomba is rendszeresen jártam, nagyon keveset tanultam erről a kérdéstről.

- Magamtól jöttem rá arra, hogy nem arra való, hogy egyvégteben végigolvassuk, mint egy regényt (kétszer is megpróbálkoztam vele, mert hallottam, hogy másoknak sikerült).
- Hallottam különböző tévutakról, amelyekre könnyen tévedhetünk a Szentírás olvasása közben. Ilyen a Biblia szektás olvasása (kitüntetnek bizonyos részeket a többiek hátrányára, és csak azokat tartom fontosnak, eltorzítva a teljes Írás üzenetét). Horoszkópszerű olvasás (véletlenszerűen „kibökök” egy igét – esetleg valódi „bökö eszközt” használva –, majd ebből próbálok választ kapni gyötörő kérdéseimre, jóslni a jövőt, magyarázni a múltat). Fundamentalista olvasás, amikor mindent szó szerint vagy betű szerint értek.
- A legtöbb pozitív tanítás, amit hallottam, az volt, hogy olvassuk minél gyakrabban, és használjuk az Útmutatót.

Hosszú (több mint egy évtizedes) Útmutató-használat után rá kellett jönnöm, hogy számomra ez a mód használhatatlan (tisztában vagyok azzal, hogy mások számára áldás).

Mindig arra a kérdésre kerestem a választ, hogy miért éppen ez az ige került elem az adott napon. Az adott napra kerestem aktuális mondanivalót! Reggel, amikor elővettem az Útmutatót, akkor az igéből akartam kitalálni (megjósolni), hogyan fog telni a napom. Este, amikor elővettem, megpróbáltam az elem tett ige alapján megmagyarázni a nap eseményeit. Mindezt kínos erőlködéssel tettem, hiszen nem volt mindig könnyű a feladat.

Mi ez, ha nem horoszkópszerű olvasás? Csak az ige véletlenszerű kiválasztásának a terhét vették le a vállamról, nem kellett „bököm”. Bár tisztában voltam azzal, hogy az Útmutató igéinek kiválasztása is véletlenszerűen történik, az igéknek semmi közük az adott naphoz, a kísértésnek nem tudtam ellenállni. Előfordult, hogy a napi ige „útmutatása” alapján hoztam olyan döntéseket, amelyekről később beláttam, hogy hibásak voltak.

Sajnos azt vettem észre, hogy lelkeszeink is rossz példát mutatnak az Útmutató használatát illetően. Ha esketésre, temetésre vagy egyéb ünnepélyes alkalommal hirdetik az igét, akkor gondosan megválasztják az alapigét, ha viszont csak egy kisebb alkalomról van szó (közgyűlés, presbiteri ülés, zenés áhitatra való felkészülés stb.), akkor általában az Útmutatóhoz nyúlnak, függetlenül az alkalomtól, és legfeljebb megpróbálnak kapcsolatot keresni az ige és az alkalom között. Ez többé-kevésbé sikerül is a „minden mindennel összefügg” közhelynek megfelelően. Az áhitat lényege tulajdonképpen ennek a kapcsolatnak a boncolgatása, annak bizonygatása, hogy a választott igének „alkalomhoz illő üzenete van”, és így nem kell tartalmas mondanivalónak történi a fejüket.

Elmondom – nem feltétlenül azért, hogy a példám követésre találjon –, hogy én hogyan olvasom mostanában a Bibliát:

- Nem olvasom naponta, hanem akkor veszem elő, ha szükségét érzem, ha valamilyen ige izgat. Ennek oka lehet

az, hogy hallottam, olvastam valahol (istentisztelet, könyv, újság stb.), de az is, hogy csak úgy eszembe jut. Vannak igék, amelyek visszatérően újra meg újra eszembe jutnak és izgatnak. Vannak olyanok is, amelyekről valami prédikációfélét is írok, amikor összezedem a gondolataimat. Soha nem ragadom ki az igét a környezetéből, hanem azt is elolvasom.

- Szeretem a magyarázatos Bibliákat. Amíg nem volt saját, addig az interneten kerestem, bár ott olyat nem találtam, amelyben a magyarázat mindjárt az igeverss mellett lenne. Amikor „kutatni” kezdek, akkor a magyarázatoknál kívül megnézem az utalásokat is (párhuzamos vagy kapcsolódó igehelyek), és „elcsatangelok” egy-egy bennem felmerülő gondolat kapcsán is. Izgat, hogy jól értetem-e, illetve ha ígéhirdetést hallottam az ige alapján, akkor izgat, hogy az ígéhirdető valóban a lényegre ragadta-e meg.
- Az internetes Bibliák másik előnye az, hogy könnyen lehet bennük keresni, és kéznél vannak munka közben is (számítógépen dolgozom).

Kíváncsi vagyok arra, hogy a bibliáolvasás módja másokat is izgat-e, vagy letudták a problémát azzal, hogy az Útmutató minden kérdést megold.

Az Útmutató a Biblia olvasásának „egyedül üdvözítő” módja? Hogyan olvasták a Bibliát akkor, amikor még nem volt Útmutató?

Az ige használatának egy eléggé vitatható formája az „ige ajándékozása”, legalábbis a szokásos gyakorlat szerint. Ajándékoztam igét én is, beleírva egy könyv elejébe vagy kísérő kártyán (kézzel írva), amikor úgy éreztem, hogy az ige alkalomhoz illő, és azt fogalmazza meg, amit én is mondani akarok (csak szövegben), vagy úgy éreztem, hogy jó tanácsal szolgál a megajándékozottnak. Kaptam is igét, amely komoly hatással volt rám – például konfirmáció alkalmából –, amelyen éreztem, hogy az ajándékozó gondosan nekem választotta.

Minden keresztény iratterjesztésben kaphatók azonban „igés lapok”, „igés könyvjelzők” és egyéb igés ajándékok. Amikor valaki ilyet vásárol, akkor nem a Bibliából választ, hanem az eléje tárt készletből. Sokszor nem is az ige alapján, hanem a kép vagy szín alapján.

Hányszor törtém régebben a fejemet azon, hogy miért éppen ezt az igét kaptam, holott a magyarázat kézenfekvő lett volna: ezt lehetett kapni. Az ilyen ajándékoknak illik örülni, és feltétlenül értékesnek kell tartanunk, holott lehet, hogy az ajándékozó vett egy tucatot, és abból találomra húzta ki az enyémet. Ez is csak üzlet, mint a katolikus kegytárgyak vagy a Vatikánban kapható, pápa által megáldott ajándékok, így méltatlan használat az igéknek.

Összefoglalva mondanivalómat, arra szeretném felhívni a figyelmet a Biblia éve alkalmából, hogy a Biblia népszerűsítése felelősséget is jelent: nem elegendő az emberek kezébe adni, meg kell tanítani őket a használatára is, de lehet, hogy ezt még nekünk is tanulnunk kell.

■ HERÉNYI ISTVÁN

HETI ÚTRAVALÓ

Ne győzzön le téged a rossz, hanem te győzd le a rosszat a jóval. (Róm 12,21)

Szentháromság ünnepe után a 21. héten az Útmutató reggeli s heti igéi győzelemre szólítanak fel a hit harcában. De mert már megtapasztaltam, hogy erőm magában mit sem ér, „Úr Jézus Krisztus, legfőbb Jó, / Kegyelem kútforrása”, „teljes szívből eszedem hozzád, légy kegyelmes, miként megérted” (GyLK 799,1; Zsolt 119,58 – LK)! Isten ígéretei Krisztusban lettek igenné; ő így tanít Hegyi beszédeben: „...ne szálljatok szembe a gonosszal...”; „Szeressétek ellenségeiteket...”; „Ti azért legyetek tökéletesek...” (Mt 5,39.44.48) Teljes szívvel jót tenni csak az képes, aki már megtapasztalta Isten minden értelmet meghaladó, életmentő szeretetét a Krisztusban. A hit harcában csak úgy győzhetünk, ha magunkra öltjük Isten öt védekező s egy támadó fegyverét, hogy megállhassunk az ösellenesség minden mesterkedésével (Károlinál: ravaszságával) szemben. Ezek: az igazságszeretet, a megigazulás, a békeség, a hit, és „vegyétek fel az üdvösség sisakját is, és a Lélek kardját, amely az Isten beszéde” (Ef 6,17)! Luther is a győztes harcra buzdít: „Nekünk sem elég hát, hogy hitünk pajzsával, reménységünk sisakjával csupán védekezzünk az ördög ellen, hanem kardot rántva, utána kell iramodni, megfutatni, így venni győzelmet. Ez a kard Isten igéje!” Vezérigénket Pál így indokolja: „Ne fizessetek (...) rosszal a rosszért.” „Ne álljatok bosszút önmagatokért...” (Róm 12,17.19) Sőt „ha éhezik, aki gyűlöl téged, adj neki kenyeret, és ha szomjazik, adj neki vizet” (Péld 25,21)! Az ellenség szeretete jelenti a megoldást, mert „a szeretet nem tesz rosszat a felebarátának” (Róm 13,10). Ezt igazolja három ószövetségi példa is. Dávid újból megkímélte Saul életét: „Az Úr mindenkinnek megfizet a maga igazsága és hűsége szerint, mert az Úr a kezembe adott ma téged, de én nem akartam kezet emelni az Úr föltekere.” (1Sám 26,23) És megtapasztalhatta ő is: „Az emberektől való rettegés csapdába ejt, de aki az Úrban bíz, az oltalmat talál.” (Péld 29,25) Így jövendöl a próféta a Messiásról: „Igazságosan fog uralkodni a király...” (Ézs 32,1) Nekünk személyesen kijelentette az Úr Jézus: „En vagyok az út, az igazság és az élet; senki sem mehet az Atyához, csakis énáltalam.” (Jn 14,6) Nem feledhetjük a Biblia évében, hogy az idej esztendő vezérigéjében az élet könyvből maga az élet fejedelme üzeni a benne hívőknek: „...én élek, és ti is élni fogtok.” (Jn 14,19) Amikor elfogtát, Jézus jóval győzte le a gonosz; miután Péter karddal levágta a főpap szolgálójának a fülét, Jézus ezt mondta: „Hagyjátok abba! És megérintve a fülét, meggyógyította őt.” (Lk 22,51) Az Úr vitéze győztes harcának előfeltételeiről így tanít minket Pál: „...erősödjél meg a kegyelemben...”; „Vallald velem együtt a szenvedést, mint Krisztus Jézus jó katonája.”; „Ha pedig versenyez is valaki, nem nyer koszorút, ha nem szabályszerűen versenyez.” (2Tim 2,1.3.5) Én „boldog leszek, ha e harcot, / Míg csak tartott, / Hittel végigküzdöttem, / Mert ha hitem megtartottam, / Jól harcoltam, / Vár hazám a mennyekben.” (ÉÉ 516,6)

■ GARAI ANDRÁS

Kedves Gyerekek!

GYERMEKVÁR

Rovatgazda: Boda Zsuzsa

► Négy hete indult hétrészes sorozatunkban Jézus példázataival kapcsolódó keresztretjvényeket oldhatók meg. A megfejtéseket egyben, összegyűjtve küldjétek el szerkesztőségünk címére (Evangelikus Élet szerkesztősége, 1085 Budapest, Üllői út 24.). A borítékra írjátok rá: Gyermekvár.

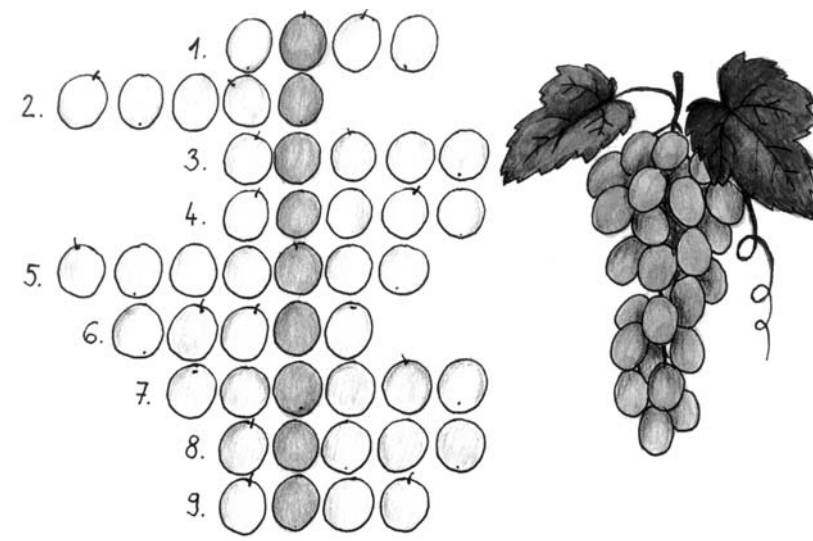
3. – A szőlőmunkások

A megfejtéshez olvassátok el Máté evangéliumának a 20. fejezetéből az első tizenhat verset!

1. Ide járt a gazda munkásokat fogadni.
2. Ez volt egész nap a szőlőben.

Fejezd be a mondatot:

Isten mindig

BALZ: JENES KATALIN

HIRDETÉS

A főtí Evangelikus Kántorképző Intézet 2008/2009. évi téli kántorképző tanfolyama 2008. november 1-jén délelőtt 10.30-kor kezdődik. A tanfolyam húsz alkalomból áll. A záróalkalomra és a tanfolyamzáró vizsgára 2009. április 4-én kerül sor. További információ az intézet honlapján: <http://kantorkepzo.lutheran.hu>.

HIRDETÉS

Szeretettel hívunk minden kedves érdeklődőt a kelenföldi evangélikus gyülekezet (1114 Budapest, Bocskai út 10.) Középkörének következő alkalmaira: október 17.: A humanista Simon Griner (Grynæus) és Buda (1521–1523) – dr. Blázy Árpád vitetett képes előadása; november 14.: Társadalmi kérdések – keresztény válaszok 1919 és 45 között – dr. Szilágyi Csaba szerkesztő ismerteti az e témakörben megjelenés előtt álló kiadványt; december 12.: Egyházunk 1948-ban – dr. Ittész András előadása az egyháztörténetileg is igen kritikus év eseményeiről. Az alkalmak péntek esténként 20 órákor kezdődnek a gyülekezet tanácstermében.

Tízéves a női misszió

Balczó András olimpiai bajnok öttusászó, valamint Faragó Laura énekművész (képünkön hátul, állva) volt a vendége október 4-én a Női Missziói Szolgálat országos találkozójának. Az alkalomnak a budapest-józsefvárosi templom adott otthon, amely – a rossz idő ellenére is – zsúfolásig megtelt az ország különböző vidékeiről érkezett érdeklődő, illetve ünneplő nőtestvérekkel. A találkozó ugyanis egyben szerény megemlékezés is volt arról, hogy a Női Missziói Szolgálat idén tizedik esztendeje szolgál egyházunkban. A nyár végén hetvenedik életévét betöltött Balczó András szavai a küldetésstudatot erősítették a hallgatóságban. Megtéréséről vallott, arról a pillanatról, amikor felismerte: sportolóként többé nem magáért, hanem „másoknak fut”.

■ BREBOVSZKY PÉTER felvétele

Örökségápolásból lélekápolás

Templomszentelés Uraiújfaluban

A türelmi rendelet kiadása után a Keme-nesalján élő evangélikusok is lázas templomépítésbe kezdtek. Ekkor épült fel az uraiújfalusi templom, méghozzá rekordidő alatt. A jegyzőkönyvek tanúsága szerint 1784-ben pünkösdi havának ötödik napján tették le az alapkövet, és ugyanabban az évben advent első vasárnapján már fel is szentelték a több mint hétszáz ember befogadására, valamint az – egyedülálló módon az oltár mögött a templommal egybeépített – emeletes lelkészlakás kialakítására is alkalmas hajlékot. Szükség is volt akkoriban ek-

kora épületre, hiszen hosszú évtizedeken, sőt évszázadokon keresztül ide jártak istentiszteletra a környékbeli evangélikusok Zsedenytől Hegyfalun át egészen Csánigig.

A közelgő 225. évforduló alkalmából az uraiújfalusi gyülekezet teljesen felújította templomát. A szentelés szolgálatát október 4-én, szombaton délután *Istizs János* püspök végezte. A Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület lelkes vezetője Ef 2,20–22 alapján tartott igehirdetésében kiemelte, hogy lassan jobb állapotban lesznek templomaink, mint a lelkek gyülekezeteinkben. Ha azonban életünkben a sarokkő Krisztus, akkor a lelki ház is épülni fog.

Az istentisztelet utáni közgyűlésen *Kerekes Csaba* lelkész ismertette a felújítás menetét. Elmondta, hogy az elődök hagyatékát ápolandó először csak tetőfelújításra gondoltak. Sikeres pályázatuk adott lendületet a folytatáshoz, tudnillik ahhoz, hogy kívül-belül felújítsák templomukat.

A közel tízmillió forintos beruházás költségeit – a pályázaton nyert pénzen túl – adománygyűjtésből, felajánlásokból, társadalmi munkák révén, valamint egyházkerületi és önkormányzati támogatásból fedezték.

Az irattár megújítására is pályáztak; az e célra nyert négyszázhuszezer forintból az ősi anyaggyűlekezet sekrestyéjében elhelyezett levéltár is megújulhat.

■ M. GY.

FOTO: MÉNES GYULA

Az EvÉlet és a Luther Kiadó munkatársat keres

A Magyarországi Evangélikus Egyház Luther Kiadója pályázatot hirdet szöveg-gondozó munkakör betöltésére.

A munkatárs feladata az *Evangélikus Élet* újságcikk-, valamint a kiadó könyvkéziratainak gondozása, a szövegek helyesírás, nyelvhelyesség, stilisztikai hibáinak javítása számítógépen, illetve papíron. Munkakörét teljes állásban látja el; heti munkaidejét megosztva tölti az *Evangélikus Élet* szerkesztőségében, illetve a könyvkiadó részlegben.

Elvárások: kifogástalan helyesírás, a mai magyar irodalmi nyelvi norma ismerete, jó fogalmazási készség, precizitás. A jelentkezők nyelvi-helyesírási teszten vesznek részt.

A pályázatok elbírálásánál előnyt jelent a kiadói szerkesztői, olvasószerkesztői, korrektori munkakörben szerzett gyakorlat, illetve az ilyen képzettség.

Bérezés: megállapodás szerint. A pályázatokat a jelentkezők szakmai életrajzával november 15-ig várjuk a Luther Kiadó, 1085 Budapest, Üllői út 24. címre. Az állás iránt érdeklődők további felvilágosítást a kiadó igazgatójától, *Kendeh K. Péter*től kaphatnak (tel.: 1/317-5478).

ISTENTISZTELETI REND / 2008. október 12.

Szentháromság ünnepe után 21. vasárnap. Liturgikus szín: zöld.

Lekció: Jn 4,46b–54; Jer 29,1–7.10–17. Alapige: Ef 6,10–18. Énekek: 438., 451.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Balicza Iván; de. 10. (német, úrv.) Andreas Wellmer; de. 11. (úrv.) Bence Imre; de. 6. Balicza Iván; **II., Húvösvölgyi út 193., Félé** de. 10. Herzog Csaba; **II., Modori u.** 6. de. 3/4. Sztojanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u.** 9. de. fél 10. (úrv.) Sztojanovics András; **Csillaghegy-Békásmegyér, III., Mező u.** 12. de. 10. Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. Hokker Zsolt; **Újpest, IV., Lebstüch M. u.** 36–38. de. 10. Solymár Péter Tamás; **Káposztásmegyér, IV. Tóth Aladár út 2–4.** de. 9. Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) dr. Széchy Béla; de. 11. (úrv., kantátás) Smedlíusz Gábor; de. 6. (asztali beszélgetések) Petróczy Éva; **VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) Aradi György; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Kertész Géza; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. (úrv.) Kertész Géza; de. 6. (hálaadó) Györi Gábor; **VIII., Bláthy Ottó u. 10. (Betánia Szeretetszolgálat)** de. 9. Benkóczy Péter; **IX., Gát utcai római katolikus templom** de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. fél 11. Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 11. (úrv., templomszentelési hálaadó) Markku Rautiainen; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. dr. Blázy Árpád; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Bence Imre; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv., családi) Keczkó Pál; de. fél 12. (úrv.) Keczkó Szilvia; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Kendeh György; **XIII., Frangepán u. 41.** de. fél 9. Kendeh György; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; **XIV., Gyarmat u. 14.** de. fél 10. (úrv.) Tamásy Tamásné; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Régi Főti út 75. (nagytemplom)** de. 10. Bátorvicsky Gábor; **Rákosszentimihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Vladika Zsófia; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. Blatniczky János; **Mátyásföld, XVI., Prodrám u. 24.** de. 9. Blatniczky János; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Eszlényi Ákos; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Eszlényi Ákos; **Rákosszabab, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákosliget, XVII., Gőzön Gy. u.** de. 11. Nagyné Szeker Éva; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. dr. Korányi András; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. dr. Korányi András; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (családi) Györi János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyas; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Pilisvörösvár (református templom)** du. 2.

■ Összeállította: BODA SZUSZA

Volt egyszer egy tanítóképző...

Százötven éve, 1858. október 4-én nyílt meg az első tanév Sopronban az akkor önállóvá vált intézmény, az *Evangélikus Tanítóképző Intézet* hajdani, Képezde utca 14. szám alatti új épületében. Ma egyre kevesebben – alig tíz-egynéhányan – vagyunk már, akik ott fejeztük be tanulmányainkat, és kaptuk meg tanítói oklevelünket. A második világháború vihara nemcsak az épületet sodorta el, az iskolák 1948-as államosítása nemcsak az evangélikus tanítóképzést szüntette meg, hanem a felsőfokú tanítóképzés megindulása – többek között politikai okok miatt – a tanítóképzést is elvitte Sopronból.

Az önálló tanítóképző létesítése nagy horderejű lépés volt egyházunk részéről, és közel két évtizeddel megelőzte a képzés állami rendezését. A tanítóképző intézet a líceumból nőtt ki, és később is igen szoros kapcsolat volt a két intézmény között. A líceumban már a múlt század elején folyt úgynevezett preparandista képzés – innen a *prepa* név, ahogyan Sopronban annak idején bennünket neveztek –, 1854 és 1858 között pedig önálló „szemináriumi” osztályokat is szerveztek, de ez sem minőségileg, sem mennyiségileg nem elégítette ki elemi népiskoláink igényeit.

Pálffy József, az újonnan szervezett tanítóképző első igazgatója az érdem, hogy a képzés szervezetét, rendjét kidolgozta. Az akkor a középiskola négy osztályára épülő hároméves képzés megszervezése, az új intézmény létesítése a maga idejében korszakalkotó lépés volt. Jelentőségét és értékét még az is növeli, hogy nem Pest-Budáról, az ország középpontjából indult, hanem Sopronból, az ország nyugati széléről, egy időben a keleti részen, Sárospatakon szerveződő tanítóképzéssel.

Az iskola történetét összefoglalóan először *Rozsondai Károly*, az intézet utolsó igazgatója (1936–1957), majd közel két évtizeddel később *Unger Mátyas* egyetemi tanár, történész – az ELTE volt tanára –, az intézet 1940-ben végzett növendéke dolgozta fel. (Megjelent a líceum fennállásának 425. évfordulójára kiadott jubileumi évkönyvben; Tankönyvkiadó, 1986.) Ez év tavaszán pedig – éppen a százötven éves jubileumra emlékezve – *dr. Lang Jánosné*, a Magyarországi Luther Szövetség soproni tagozatának világi elnöke ismertette igen alapos, szíves előadásában. Így e rövid emlékezésben erre nem térek ki.

Legfeljebb azt indokolt még megemlíteni, hogy intézetünk egy híján százéves fennállása alatt közel kétezer tanítót képzett a magyar – és a német nemzetiségi – közoktatásnak. Olyan tanítókat, akik a falvak kincsesbányájából ezeket irányították a középiskolai tanulmányok felé, és

akiknek nagyobbik része szintén onnan emelkedett ki.

Iskolánk igazi plebejus iskola volt. Tanulóinak nagyobbik hányada a falusi szegény- és középparasztság, valamint iparoság feltörekvő gyermekei közül rekrutálódott. (*Németh László* írja *A minőség forradalma* című művének egyik tanulmányában, hogy a tanítóképző volt az a hátsó lépcsőház, amelyen a falusi parasztság gyermekeinek egy része bejuthatott az értelmiség soraiba.) Szociális helyzetüket mutatja, hogy például volt olyan iskolatársam Békés megyéből, aki szeptemberben eljött Sopronba, és csak tanév végén, a következő év júniusában utazott haza. A karácsonyi és a húsvéti vakáció is Sopronban töltötte, mert lakása, ellátása az internátusban biztosítva volt.

A fentebb már említett iskolatörténetek alaposan, részletesen ismertetik az intézmény életét. Nem szólnak azonban arról, hogy a soproni tanítóképző nemcsak növendékei szellemi arculatát, hivatástudatát, népként érzett felelősségétudatát formálta, hanem az *evangélikus kántorképzés bázisa* is volt. A tanítói képesítő vizsgát követően az evangélikus vallású, frissen végzett fiatal tanítók kántori képesítő vizsgát is tettek. Az erre való felkészítés a IV–V. évfolyamon történt. Ebben az evangélikus tanulók számára önálló tantárgyként megjelent az *egyházi ének és zene*.

Az egyháziének-órákon az akkor országosan használt *Dunántúli énekeskönyv* énekeit dolgoztuk fel mind dallam-, mind szövegismereti szempontból. A hangszeres zene anyaga – az első három tanév zongoratanulmányai után – fél évig harmónium-, majd másfél évig orgonajáték volt. A kántor-képesítő vizsgán egyházi énekből, istentiszteleti orgonajátékból és egyháziénekkarvezetésből kellett számot adnunk.

Egyházi énekből a bizottság elnökeinek – a mi esetünkben *D. Kapi Bélának*, a Dunántúli Evangélikus Egyházkerület püspökének – kijelölése alapján az énekeskönyv egy énekét kellett élelni, szöveges és zenei jellemzőit ismertetni. Orgonajátékból először egy szabadon választott prelúdiót, majd a Kapi-féle korálkönyvből az elnök által kijelölt korált kellett eljátszani. Egyháziénekkarvezetésből egy szabadon választott darabot kellett ismertetni, elemezni és egyik kijelölt szövegét élelni.

A kántorképzés színvonalát olyan kiváló személyek biztosították, mint *Kapi Gyula*, *Hamar Gyula* – később mindketten igazgatói is voltak az intézetnek –, a múlt század harmincas éveiben *dr. Gárdonyi Zoltán*, aki iskolánkban a Zeneakadémia tanára lett, majd öt követően néhány évig *idősebb Fasang Árpád*. Az államosítás előtti kilencven év alatt az iskola több mint ezerháromszáz kántori oklevelet adott ki.

Ma hiába keressük az iskola hajdani épületét. Ki emlékszik ma már a puritán – a Deák tér felől egy-, a kert, az udvar felől kétemeletes – kis tornyos épületre? Kinek a fülében cseng még vissza az első emeleti imaterem – díszterem, később az V. évfolyam tanterme – orgonájának a nyitott ablakokon át kiszűrődő hangja? Már csak emlékeinkben élnek az udvar közepén álló gyönyörű, hatalmas hársak, a kert végét lezáró platán árnyat adó bozontos koronája, amely alatt az őszi és tavaszi jó időben néhány tanárunk az óráját is tartotta.

Eltűnt az első évfolyamon a mezőgazdasági ismeretek gyakorlati terepének számító kis konyhakert, amelyben mindenkinek volt egy apró parcellája, ahová a négyéves vetésforgónak megfelelő növényeket vetettük, ültettük. A múlté az udvaron kialakított, kétszáz méteres futópályával szegélyezett sportpálya. Mindez és még sok más csak néhány volt növendék emlékei között él, és rövidesen belepi a feledés hamuja.

Az 1945-ben lebombázott épület kertjében először játszótér létesült, ma pedig társasházak állnak. A napjainkra eltűnt hajdani iskola épületéből emléként csak a kis torony acélharangja maradt meg, amely most a győrsági evangélikus templom tornyából hívogató istentiszteletra a híveket.

A valamikori iskola helyén álló épület falába került az az emléktábla, melyet 1977-ben az akkor még élő volt tanítványok adományaiból készítettek, hirdetve: „Ezen a helyen állott 1858–1945-ig, lebombázásáig az evangélikus tanítóképző intézet, híven szolgálva a magyar népoktatás ügyét!”

■ DR. HUNYADI ZOLTÁN

Több lábon álló kapcsolat

Mintegy tízéves előkészítő munka eredményeként szeptember 29-én, hétfőn a kiskőrösi városháza dísztermében együttműködési megállapodást írt alá Lapua finn város és Kiskőrös.

Az ötlet 1998-ban született, amikor is a Finnország középnyugati részén, Helsinkitől háromszáznyolcvan kilométerre fekvő Lapua város kezdeményezésére megbeszélések kezdődtek a testvérvárosi együttműködés lehetőségéről. Az elképzelés központi eleme kezdettől fogva az volt, hogy nemcsak a város, hanem a két gyülekezet és az ottani evangélikus népfőiskola is részt venne az együttműködésben. A kapcsolatfelvétel akkor éppen az ottani dómgyülekezet idegenkedése miatt akadt meg.

Hosszabb szünet után, mintegy két éve újrakezdődtek a megbeszélések, az akadályok elhárultak, s most ünnepélyes keretek közt is pecsét került a két település „háromlábú” együttműködési megállapodására. Ennek értelmében a következő öt évben az együttműködő felek – finn részről Lapua város önkormányzata, Lapua dómgyülekezete és a Lapuai Keresztény Népfőiskola, magyar részről pedig Kiskőrös Város Önkormányzata és a Kiskőrösi Evangélikus Egyházközösség – mindent megtesznek annak érdekében, hogy a két város polgárai, intézményei, kulturális csoportjai, egyesületei, vállalkozói kölcsönös kapcsolatokat építsenek ki egymással.

A két város szinte egyforma nagyságú, itthoni fogalmak szerint mezővárosok. Lapua az egyik evangélikus püspöki székhely Finnországban, a „felébredtek ébredési mozgalmának” központja. A finn-orosz – úgynevezett téli – háború idején itt állomásoztak a finnek megsegítésére érkezett ma-

Paavo Latva-Rasku lapuai és Domonyi László kiskőrösi polgármester

gyar önkéntesek, emléküket tábla őrzi a dómtemplom falán. Emellett más magyar, művészeti vonatkozásai is vannak a finn városnak.

A szerződést finn részről *Paavo Latva-Rasku* polgármester, *Juha Ikola* dómprépost és *Pentti Lemettinen* lelkész, a népfőiskola rektora, magyar részről pedig *Domonyi László* polgármester, *Lupták György* igazgató lelkész és *Kaposi László* felügyelő írta alá. A felek kifejezték reménységüket és támogató szándékukat egy Kiskőrösön megvalósítandó evangélikus népfőiskolával kapcsolatban is.

■ L. GY.

72 óra – kompromisszum nélkül

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Jerabek-Cserepes Csilla
E-mail: ararat@lutheran.hu

– Az elmúlt év tapasztalata alapján mire számítanak az idén?

– 2007 márciusában összesen több mint ezer fiatal százhat projektet valósított meg. Idén szeretnénk háromszor annyit megmozgatni, kétszázötven munkórát teljesíteni. Ehhez természetesen szükséges a helyi közösségek ösztönzése. Reméljük, idén több evangélikus fiatalhoz eljut a kezdeményezés híre, a helyi koordinátorok között is van evangélikus fiatal, aki segíti a munkát.

Az idei rendezvény különlegessége, hogy az osztrák Katholische Jugend Österreich szervezet ugyanilyen projektjével egy időben, vele együttműködve zajlik majd, ezzel is hangsúlyozva a testvériséget és a szolidaritást, amelyek az Európai Unió alapértékei is.

– Ma, amikor leginkább az egyéni teljesítmény alapján ítélik meg az embert, Ön szerint az összefogás és a másokon való segítség megtapasztalása mennyire fontos a fiatalok számára?

– Az ember általában akkor szokta észrevenni, hogy mennyire szüksége van másokra, ha bajba kerül. Nagyon fontosnak tartom, hogy mindannyian érezzük, és újra meg újra átéljük, hogy igazából csak úgy tudunk eredményt elérni, ha nem felejtjük el, hogy egy nagyobb egész részei vagyunk. Mindannyiunk munkája, szeretete kell ahhoz, hogy előbbre jussunk. Azt hiszem, erre a tudatosságra van ma szüksége a társadalomnak akár a szociális munka, akár a környezetvédelem területén.

■ JCSs

▶ **Idén immár harmadik alkalommal rendezik meg október 24. és 26. között az Ökumenikus Ifjúsági Iroda (ÖKI) szervezésében a 72 óra – kompromisszum nélkül elnevezésű programot. A tavaly óta országos rendezvény elsősorban a 14–30 éves korosztályt célozza meg, de várnak minden fiatalt, aki szeretne részt venni egy jó hangulatú hétvégén, amelyen igazi kihívásnak tehet eleget. A részletekről az országos koordinátort, Jakab Ritát kérdeztük.**

– Honnan indult a kezdeményezés, és mi a legfőbb célja? Hogyan kapcsolódik az ÖKI munkájához?

– A program célja – ahogy az elnevezés is utal rá – hetvenkét órányi önkéntes munka, kompromisszum nélkül. Vagyis a feladatra vállalkozóknak kétszen kell állniuk a segítségnyújtásra anélkül, hogy előre pontosan tudni lehetne, mi lesz a feladat.

Az alapötlet Ausztriából jött, ahol 2004 óta immár harmadik alkalommal rendezik meg ezt a nagyszabású – ott katolikus szervezésű – ifjúsági akciót. Úgy éreztük, hogy a mai fiataloknak már nem annyira a nagy tömegeket egybehívó ifjúsági találkozókra van szükségük, hanem az összefogás, a másokért tenni tudás élményének megtapasztalására, amely ugyanúgy izgalmas lehet. Mivel az iroda a három történelmi keresztény egyház közös ifjúsági munkáját koordinálja, és a hazai ökumenikus ifjúsági munka elég intenzív, ennek ellenére volt, hogy a programot is éppen szellemében szervezzük. Nagy örömről számoltunk be mindhárom egyház támogatásáról a kezdeményezést.

– Hogyan telik ez a három nap?

– A fiatalok országsszerte hetvenkét órában keresztül teljesítenek közhasznú, karitatív, ökológiai vagy fejlesztési fel-

adatokat, mint például ételosztás, kulturális programok szervezése idősök, fogyatékkal élők számára, erdőtakarítás, játszótérek felújítása. A tennivalókat partnereink – többek között a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet, a Katolikus Karitás, a Mevisz, önkormányzatok, cserkészcsapatok – hirdetik meg, és esetleg saját ötletet is hozhatnak a jelentkezők. A konkrét feladat a csoport szá-

mára csak a helyszínén derül ki. A feladattól és a helyszíntől függően a szervezők ellátást és szállást nyújtanak a jelentkezők számára. A munka után esetenként áhítat, közös játék, filmnézés teheti teljessé a napot.

– Mit kell tennie annak, aki szeretne csatlakozni?

– A legjobb, ha összeáll pár barát, és alakul egy 5–25 fős csoport. Közülük egy kapcsolattartónak regisztrálnia kell a honlapon: www.72ora.hu. Ezután lehet keresgélni a meghirdetett programok között, jelentkezni pedig csak a sikeresen regisztrált csoportvezetők tudnak. A jelentkezést minden megyében helyi koordinátorok fogadják, akik az adott városban, illetve megyében segítik a csoportok és a projektek egymásra találását. A további teendőkről a helyi koordinátor tájékoztatja a jelentkezőket.

Rézveretes énekeskönyvek a tájházban

Tranosciusokat állítottak ki Békéscsabán

A magyarországi szlovák evangélikusok által máig használt énekeskönyvekből nyílt kiállítás a közelmúltban Békéscsabán. A szlovák tájház tárlatán kiállított Tranosciusok nemcsak tartalmuk, hanem rézveretes kötésük miatt is könyvrítkaságnak számítanak.

Juraj Tranovský evangélikus lelkész (1591–1637) a Pázmány Péter nevével fémjelzett ellenreformáció idején felismerte, hogy egyházi énekekkel a lutheránus hithez kötheti híveit. 1635-ben fejezte be énekgyűjteményét, melyet egy évvel később adtak ki Lőcsén. Később ez az énekgyűjtemény terjedt el a szlovákság körében, akik magukkal vitték a Dél-Alföldre is. Az őcseh nyelvű Tranosciusról

Dedinszky Gyula egykori békéscsabai lelkész-néprajzkutató is megemlíti monográfiájában, hogy minden Békésbe érkező család féltett ereklyeként pakolta csomagjába a betelepítések idején a kötetet. Annak érdekében, hogy megóvják a kincset, idővel díszes rézcuklos pántokat tettek a Tranoscius gerincére, és lakkal zárták be.

A könyv érdekessége, hogy még a huszadik században is gót betűkkel nyomtatták, noha máshol már rég nem használták ezt a fajta írásmódot. És bár szlovákiában már egy ideje a mai nyelvnek és kornak jobban megfelelő énekeskönyvet használnak, számos magyarországi szlovák ajkú evangéli-

kus gyülekezetben ma is Juraj Tranovský gyűjteményéből énekelnek az istentiszteleteken.

A békéscsabai kiállításra a díszes énekeskönyvek mellett szlovák nyelvű Bibliákat is szállítottak a helyi evangélikus gyülekezet levéltárából, valamint egy magángyűjteményből, bepillantást engedve ezzel az egykor többséget alkotó békéscsabai szlovákság mindennapi hitéletébe.

■ ELJÉCS

A kiállítás október 12-ig tekinthető meg a békéscsabai szlovák tájházban (Békéscsaba, Garay u. 21.) szerdától vasárnapig 10–12 és 14–16 óra között.

HIRDETÉS

Meghívó

A felügyelők országos konferenciáját a révfülöpi Ordass Lajos Oktatási Központban tartjuk november 7–9. között. Szeretettel hívjuk rá az egyházkerületi, egyházmegyei és gyülekezeti felügyelőket.

A részvételi díj 4000 Ft/fő.

Jelentkezni október 31-ig a következő címen lehet: Stark Ildikó, 1085 Budapest, Üllői út 24. E-mail: ildiko.stark@lutheran.hu, illetve zsuzsa.zaszkaliczky@lutheran.hu. (Az előzetes jelentkezést anyagi következmények nélkül november 2-ig lehet visszavonni a revfulop@lutheran.hu címen.)

Kő kövön

A felügyelők országos találkozásának előzetes programja
Révfülöp, 2008. november 7–9.

November 7., péntek • 17.30: Köszöntő – Pröhl Gergely • 18.00: Vacsora • 18.45: Előadás – Fabiny Tamás: *Megszentelt terek* • 20.00: Áhítat – Fabiny Tamás: *A kő: Isten közelsége* (1Móz 28, 10–22)

November 8., szombat • 8.00: Áhítat – Gáncs Péter: *A kő: Isten hatalma* (Dán 2,31–34/–45/) • 8.30: Reggeli • 9.00: *Élő kövek egyháza – Mit kezdünk az evangélikus stratégiával?* – Bogdányi Gábor, Varga Csaba • 12.30: Ebéd • 14.00: *És mit kezdünk a kövekkel?* – Benczúr László, Horváth Csaba • 18.00: Vacsora • 19.00: Vesperás – ifj. Hafenschner Károly

November 9., vasárnap • 8.30: Reggeli • 9.30: Záró istentisztelet – Ittész János: *Az élő kő: Krisztus* (1Pt 2,4–6) • 12.00: Ebéd

HIRDETÉS

A Farkasréti ökumenikus esték (Budapest XI., Németvölgyi út 138., evangélikus-református templom) következő alkalomán, október 13-án, hétfőn 18.30-kor Hofher József jesusi atya, római katolikus plébános (Kispest) „Elhagytuk parancsolataidat” (Ezsdrás 9,10) – *A nemzeti lelkiismeret kérdése* címmel tart előadást és vezet fórumbeszélgetést. Mindenkit szeretettel várnak a szervezők!

HIRDETÉS

Köszönet az 1%-ért!

A Magyar Ökumenikus Segélyszervezet köszönetet mond mindazoknak, akik 2007-ben személyi jövedelemadójuk 1 százalékával támogatták a munkáját. A felajánlásokból befolyt összeg összesen 14 013 055 forint volt, amelyet a segélyszervezet a Szolnoki Addiktológiai Központ és az Olaszliszka Fejlesztőház működésére, valamint az EU-élelmiszersegély program és szociális segítőprojektek lebonyolítására fordított.

HIRDETÉS

Viharálló társkapcsolat építése együtt járóknak és házasoknak

Előadás-sorozat 2008 őszén, hétfőnként 18 órakor a Ráday Kollégium dísztermében (Budapest IX., Ráday u. 28.). Előadó: dr. Pálhegyi Ferenc.

- Október 13.: *Szabadulás a múlt kísérteteitől*
- Október 20.: *Nemi identitás és egészséges önértékelés*
- Október 27.: *Bizalom Istenben és egymásban* (előadó: Fűtő Róbert)
- November 3.: *Lássuk egymást torzító szemüveg nélkül!*
- November 10.: *Elfogadás – mindenestül?*
- November 17.: *Az empátia tanulható*
- November 24.: *A hűség természetrajza*
- December 1.: *A háromrétegű szeretet*

HIRDETÉS

A piliscsabai Béthel Missziói Otthon várja a gyülekezeti csoportok jelentkezését a 2009. évrre.

A missziói otthon száz – kétszer ötven – férőhelyes; szállással és ellátással várja azoknak a jelentkezését, akik lelki napokat, gyülekezeti hétvégéket, képzéseket, presbiteri csendesnapokat vagy gyermek- és ifjúsági programokat, illetve erdei iskolát szeretnének tartani. Előnyt élveznek azok a jelentkezők, akik a tanév folyamán hétköznapi programot is szerveznek.

Az előzetes jelentkezéseket 2008. november 1-jéig kérjük elküldeni Varga Gábor otthonvezető címére: 2081 Piliscsaba, Széchenyi u. 8–12. Tel.: 26/375-218.

Azok a jelentkezők, akik a program szervezésében is segítséget kérnek, Kézdy Péter lelkésznel jelentkezzenek a fenti címen!

A piliscsabai Béthel igazgatótanácsa

HIRDETÉS

Pályázat iskolaigazgatói állásra Szombathelyen

A Szombathelyi Evangélikus Egyházközség elnökségének megbízásából a Szombathelyi Evangélikus Egyházközség lelkesi hivatala pályázatot hirdet a Reményik Sándor Evangélikus Általános Iskola (9700 Szombathely, Szent László király út 7–9.) igazgatói állására.

Képesítési és egyéb feltételek: a törvény által előírt végzettség az igazgatói állás betöltéséhez (előny: tanügy-igazgatási szakértő képesítés); legalább öt éves pedagógusi gyakorlat; evangélikus vallás, a jelentkező öt éve feleljen meg az egyházközségi tagság feltételeinek; konfirmáció, lelkesi ajánlás.

Juttatások, illetmény, pótlék, egyéb:

Az állás elfoglalásának ideje: a pályázati döntés után megkezdett hónap első napján.

A megbízás hat évre szól.

A pályázat benyújtásának határideje: a megjelenéstől számított 30. nap.

Juttatások a közalkalmazotti törvénynek megfelelően.

A pályázatnak tartalmaznia kell a pályázó jelenlegi munkahelyét, beosztását; önéletrajzát; részletes szakmai életrajzát; az intézmény vezetésére vonatkozó szakmai programját; szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzelését.

A pályázatához mellékelni kell: a legmagasabb iskolai végzettségét igazoló irat(ok) hiteles másolatát; érvényes erkölcsi bizonyítványt; lelkesi ajánlást a pályázó gyülekezeti lelkészétől; a konfirmáció emléklap hiteles másolatát vagy a konfirmáció igazolását.

Felvilágosítás a részletes pályázati feltételekről: Szombathelyi Evangélikus Egyházközség lelkesi hivatala, Gregersen-Labossa György evangélikus lelkész; telefon: 94/508-822; e-mail: Gyorgy.Labossa@lutheran.hu.

A pályázat címzése: Szombathelyi Evangélikus Egyházközség lelkesi hivatala, Gregersen-Labossa György evangélikus lelkész, 9700 Szombathely, Körmendi út 2. A borítékra írják rá: „Igazgatói pályázat”, illetve tüntessék fel az intézmény nevét.

HIRDETÉS

Pályázat

A Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) Országos Irodája pályázatot hirdet belső ellenőri munkakör betöltésére.

A jogviszony időtartama: határozott idejű jogviszony (2009. január 1. – december 31.).

Foglalkoztatás jellege: teljes munkaidő, alkalmazott.

A munkavégzés helye: 1085 Budapest, Üllői út 24. és a vidéken lévő intézményekben. Ellátandó feladatok: a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodájának és intézményeinek gazdasági ellenőrzése, vizsgálata.

A munkakör betöltője által ellátandó feladatkörök: belső ellenőrzési feladatok – az MEE Országos Irodája és intézményei belső szabályzatainak és a külső jogszabályi környezetnek való megfelelés vizsgálata, a vizsgálatról jelentés készítése és javaslatok tétele az országos presbitérium részére; a kijelölt területen audit vizsgálat végzése, jelentés készítése és a vizsgálat során tett javaslatok nyomán követése; a működéssel kapcsolatos kockázatok feltárása, javaslattevés a kockázatok minimalizálására; javaslattevés a felmerülő problémák kezelésére.

Illetmény és juttatások: megegyezés szerint.

Pályázati feltételek: magyar állampolgárság; büntetlen előélet; egyetemi végzettség, az 193/2003. (XI. 26.) korm. rendelet 11. § (1) bekezdése alapján (felsőfokú szakirányú [gazdasági] végzettség); legalább 5 év szakmai tapasztalat; felhasználható szintű MS Office- (irodai alkalmazások) ismeretek.

Előny: költségvetési intézmény területén szerzett szakmai tapasztalat, normatív finanszírozás területén szerzett jártasság; angol- vagy németnyelv-ismeret.

A pályázat részéket benyújtandó iratok, igazolások: részletes fényképes szakmai önéletrajz a pályázó eddigi munkahelyeinek és szakmai tevékenységének ismertetésével; három hónapnál nem régebbi erkölcsi bizonyítvány; iskolai végzettséget, szakképesítést tanúsító okiratok másolata.

A munkakör betölthetőségének időpontja: a munkakör legkorábban 2009. január 1-jétől tölthető be.

A pályázat benyújtásának határideje: 2008. október 27.

A pályázatok benyújtásának módja: postai úton vagy személyesen, a pályázatnak a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodája címére történő eljuttatásával (1085 Budapest, Üllői út 24.). Kérjük, a borítékra tüntessék fel a munkakör megnevezését: „belső ellenőr”. A pályázati anyagot három példányban kell benyújtani, ebből két példányt papíron, egyet pedig elektronikus adathordozón.

A pályázat elbírálásának határideje: 2008. november 15.

A pályázattal kapcsolatban további információt az 1/486-3552-es telefonszámon, Kákay István országos irodaigazgatótól szerezhet.

HÍREK, KÖZLEMÉNYEK, ESEMÉNYEK

Október 12-én, vasárnap 18 órakor jubileumi istentiszteleten emlékezünk meg a budapest-józsefvárosi evangélikus gyülekezet Mandák Mária Evangélikus Szeretothona és Diakóniaothona (Budapest, Karácsony Sándor u. 31–33.) fennállásának ötvenedik, illetve tizedik évfordulójáról. Erre az alkalomra szeretettel hívunk mindenkit, különösen azokat, akik diákéveiket részben vagy egészben otthonunkban töltötték. Igét hirdet Györi Gábor esperes.

A rákoszentmihály-sashalmi evangélikus gyülekezetben (1161 Budapest, Hősök tere 10–11.) minden hónap második keddjén Taizé-ima és énekegyüttlét. A legközelebbi alkalom október 14-én, kedden 19 órakor lesz. Előtte 18.30-kor agapé (esti uzsonna). Információ: <http://gyertyafeny.lutheran.hu/>. Szeretettel hívjuk és várjuk a kedves testvéreket.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

A kilencvenedik születésnapra érkezett sok-sok jókívánságot és ajánlást ezúton is kinyilvánítjuk szívvel jövő mélyeség hálánkat és köszönetünket.

Dr. Nagy Gyula nyugalmazott püspök és családja

HIRDETÉS

Álláshirdetés

A Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodája legalább középfokú pénzügyi végzettséggel rendelkező munkatársat keres.

Elvárások: pénzügyi, számviteli területen szerzett jártasság; önálló, precíz munkavégzés; problémamegoldó szemlélet; összetett adminisztratív feladatok ellátása; jó kommunikációs készség; egyházi kötődés.

Bérezés: megegyezés szerint.

A munkavégzés helye: Budapest.

Jelentkezés: fényképes önéletrajzzal, motivációs levéllel Gombos Terézia HR-es munkatársnál. Elérhetősége: 1/486-3543; 20/770-3582.

HIRDETÉS

Október 19-én, vasárnap 15 órakor az érdi evangélikus templomban Bence Imre esperes beiktatja hivatalába a gyülekezet újonnan választott lelkészét, Labossa Pétert és beosztott lelkészét, Labossáné Kővágó Anitát. Az érdi egyházközség szeretettel hívja Önt és szeretteit az ünnepi istentiszteletre.

Az Asztali Beszélgetések Kulturális Alapítvány a Szimpla Kerttel (Budapest, Kazinczy u. 14.) együttműködve októbertől beszélgetősorozatot indít. Október 16-án, csütörtökön 18 órakor a Szimpla Kert emeletén a magyar festészet napja alkalmából a meghívott beszélgetőtársak: Fehér László festőművész és Jutta Hausmann lelkész, teológiai professzor. Téma: *Látható világ*.

HALÁLOZÁS

Mély fájdalommal, de a feltámadás reményében adjuk hírl – a család nevében is –, hogy október 4-én hajnalban, életének 94. évében elhunyt Benczúr László nyugdíjas evangélikus lelkész, sokak hitoktatója, egykori püspöki titkár, az angyalföldi gyülekezet lelkésze, nagyszerű teológus és tiszta szívű ember. Előtte levő nap fiával és a nyugdíjaslelkész-otthon lakóival együtt úrvacsorai istentiszteleten részese lehetett Krisztusa testében és vérében, valamint hallhatta az útmutató aznap igéjét: „...aki pedig az igazságot cselekszi, a világgosszagra megy...” (Jn 3,21)

Emléke legyen áldott, öröksége megbecsült!

Benczúr Lászlóban az Északi Egyházkerület felügyelője édesapját gyászolja.

Búcsúztatása október 24-én, pénteken 14 órakor lesz a kelenföldi egyházközség templomában.

Következő számunkban:

Országos evangélikus a Deák téren

APRÓHIRDETÉS

34 éves budapesti evangélikus lány keresi párját házasság céljából. 20/367-2519.

Harangtornyok belső szervizelése. Gombos Ferenc – tel.: 30/505-0546 (az esti órákban); e-mail: gombosmi@invitel.hu.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Aki minket veletek együtt Krisztusban megerősít, Isten az. 2Kor 1,21 (Zsolt 46,8; Mt 5,38–48; Ef 6,10–17; Zsolt 42) Mire jó a vasárnap? Miért kell a munkát szüneteltetni egy napig? – tesszik fel egyre gyakrabban a kérdést. Miért nem lehet folyamatosan, megállás nélkül dolgozni? A mai ige talán választ ad kérdéseinkre. Mert benne megláthatjuk, hogy mi a vasárnap legfontosabb feladata. Az, hogy kiközökentsen minket a hét megszokott folyamataiból, és Isten azért rendelte, hogy újra és újra megerősítse bennünk azt az örömezetet, amelyen egész életünk nyugszik: *Krisztus értem támadt fel a halálból!*

Hétfő

Noé meg is tett mindent, úgy járt el, ahogyan Isten megparancsolta neki. 1Mó 6,22 (1Jn 2,17; Róm 12,17–21; 2Kor 1,1–7) Mindig nehéz valami ismeretlenbe, valami újba belekezdeni, mert nem sejtjük, mi vár ránk, mert fogalmunk sincs, minek mi lesz a következménye. Noé is így volt akkor, amikor megépítette a bárkát, és összegyűjtötte a föld minden állatát. Nehéz volt, mégis hajtotta az Istenhez való ragaszkodás. A hét első napján talán még bennünket is fűt az Istenhez ragaszkodás lelkesedése, melyet a vasárnapi igehirdetésekből, a találkozásból mentettünk át, és talán még mindig ott jár a fejünkben tisztán és világosan az üzenet: *Krisztus értem támadt fel...*

Kedd

Nem a láthatókra nézünk, hanem a láthatatlanokra, mert a láthatók ideig valók, a láthatatlanok pedig örökkévalók. 2Kor 4,18 (1Krn 29,15; 1Sám 26,5–9.12–14.17–24; 2Kor 1,8–11) Egészen nehéz a mindennapok forgatagában, a sok teendő, baj és küzdelem között másra koncentrálni, mint ami a szemünk előtt látható. Milyen ismert képek: mereven nézünk ki reggel az ablakon. Mereven, már-már megszokásból végezzük munkánkat, fáradtan és csüggedten ülünk-fekszünk le este a tévé elé. Hol van az életünkben idő és energia a láthatatlanra? – tehetjük fel a kérdést. És egyre nehezebben idézzük fel a munka és az élet terhe mellett azt a fontos üzenetet: *Krisztus értem...*

Szerda

Népem pedig jóllakik javimmal – így szól az Úr. Jer 31,14 (Kol 1,19; Péld 29, 18–25; 2Kor 1, 12–24) Ha gyorsan megtelünk valamivel, az veszélyes. A megelégedettség, a célt érés gyakran bajjós. Mert bár egyik oldalról látni benne az örömet, de másik oldalról éppen annyira látni benne a folytatás hiányát is. Nem jó a korai megelégedettség, hiszen tudjuk, az élet – és főleg a hívó élet – is csak a folytonosságban, az állandó növekedésben, a naponkénti megújulásban tud működni. És hogy ki az, aki mindezt megzgatja, aki újra és újra feladatokkal és célokkal lát el? A vasárnap üzenetét már teljesen elfelejtettük. De a megmaradt egy szó is elég: *Krisztus...*

Csütörtök

Semmit sem hoztunk a világra, nem is vihetünk ki semmit belőle. 1Tim 6,7 (Hab 2,6; Ézs 32, 1–8; 2Kor 2,1–11) A világ egyik legjobb dolga kimondani valamiről, hogy ez az enyém, hogy ezt én hoztam létre, ez az én tulajdonom. A világ egyik legjobb dolga birtokolni valamit, amivel kiállhatunk az emberek és Isten elé, és büszkélkedhetünk vele, s amit továbbvihetünk a túlvilágra. És milyen furcsa a mai ige, amikor azt mondja: minden, amid van, amit birtokolsz, csak ideig-óráig való. De akkor mivel fogunk feltűnni az utolsó ítéletkor? Mi lesz az, ami a többi embertől megkülönböztet minket? A rég hallott üzenetből ismét felcsillan két szó: *Krisztus értem...*

Péntek

Ha elenyészik is testem és szívem, szívemnek kösziklája és örökségem te maradsz, Istenem, örökké! Zsolt 73,26 (2Kor 1,3; Lk 22,49–53; 2Kor 2,12–17) „Megbízunk egymásban!” – szól egy bank reklámszlogenje. De akár a keresztény ember szlogenje is lehet ez a mondat. Tudjuk, hogy egyedül eselnénk, egyedül a bűn súlya nehezedik ránk. Ezért kell egy társ, egy barát, akiben megbízhatunk, és ki erre a legjobb, mint az, aki ezen a héten is megsegített, mellettünk állt, és támogatott?! Megbízunk egymásban, és ennek a bizalomnak az alapja nem más, mint az az újra kitisztuló üzenet, amelyet egyre jobban kezdünk érteni: *Krisztus értem támadt fel...*

Szombat

Hirdessétek, és mondjátok dicséretet: az Úr megszabadította népét! Jer 31,7 (Lk 1,68; 2Tim 2,1–6; 2Kor 3, 1–11) Újra eltelt egy hét, és a hét végén megbízást kapunk az Istentől. Ne csak magunknak éljünk. Ne csak magunknak tartsuk meg, amit megtudtunk róla. Azt mondja az Úr számunkra is: hirdesd, beszélj, mozogj, járj! Él, és örömmel mondj el minden embernek, aki körülötted magánnyal, szomorúsággal, bánattal küszködik: testvérem, ne félj, mert minden hét újabb és újabb lehetőség. Lehetőség arra, hogy találkozzunk Istennel, és az ő kegyelméből mi is kimondhassuk életünk örök üzenetét: *Krisztus értem támadt fel a halálból!*

■ PONGRÁCZ MÁTÉ

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból október 12-étől október 19-éig

VASÁRNAP

21.20 / Bartók rádió

A Biblia éve 2008
A Magyar Rádió – ünnepi évre összeállított – sorozatában ezúttal Krzysztof Penderecki műve, a Lukács-passió hallható. Az 1933-ban született lengyel szerzőt a zenei avantgárd úttörőjének tartják. Újszerű muzsikáját sajátos jelzésekkel látta el – egyszer a határok le is foglalták egyik kottáját, mert titkos tervrajznak vélték. A Lukács-passiót 1966-ban, a műnsteri katedrális megépítésének 200. évfordulóján egy NSZK-beli rádióállomás megrendelésére komponálta. Akkor még nem remélte, hogy hazájában, a kommunista Lengyelországban valaha is bemutatják művét...

CSÜTÖRTÖK

13.34 / M. Katolikus Rádió

Szépkoraiak klubja
14.20 / m2
Négyezer nap
24/6. rész: Székelyházak
14.50 / m2
Képzelt forradalom, avagy Osztrák–Magyar Románia (magyar dokumentumfilm, 2005) (40')
15.06 / Hír Tv
Az utolsó földművesek (magyar dokumentumfilm, 2005) (75')
16.55 / Duna II. Autonómia
Rendhagyó történelem (magyar ismeretterjesztő filmsorozat, 2002) 24. rész
A fejedelemség öröksége
21.30 / Filmmúzeum
Páratlan évek (dokumentumfilm-sorozat, 2008) 2. rész: 1947

HÉTFŐ

12.05 / Bartók rádió

Hangverseny délidőben
A Budapesti Tavaszi Fesztivál 2008 hangversenyeiből
15.20 / PAX
Ki volt Luther Márton? (riportfilm) (12')
17.35 / Duna II. Autonómia
Amiről a kövek mesélnek (magyar ismeretterjesztő filmsorozat, 1996) (22') Történelmi városok – Esztergom
19.35 / Bartók rádió
Vásáry Tamás hetvenöt éves (oratóriumest)
Bach: 80. kantáta – „Ein feste Burg ist unser Gott”
Mozart: Rekviem
20.40 / Duna Tv
Mi két hazát szeretünk (magyar dokumentumfilm, 2008) (58')

PÉNTEK

8.30 / Duna Tv

Magyar történelmi arcképcsarnok (magyar ismeretterjesztő filmsorozat, 2000) (16')
Deák Ferenc
13.55 / Bartók rádió
A Biblia éve 2008
100/57. rész
Mendelsohn: 91. zsoltár
14.30 / Duna II. Autonómia
Mindentudás Egyeteme
Schweitzer József – Erdő Péter:
Húsvét: a szabadság ünnepe – a feltámadás ünnepe
14.30 / m2
'56 Szegeď (magyar dokumentumfilm-sorozat, 2006) (56')
1. rész: A MEFESZ-től a sortűzig

KEDD

11.05 / Duna II. Autonómia

„A magok oltalmára...” – Erdélyi erődtemplomok (magyar ismeretterjesztő filmsorozat, 2001)
Sepsiszentgyörgy
14.05 / Kossuth rádió
Arcvonalok
Jelenits István piarista teológiai tanár
16.20 / PAX
Raffay Sándor (magyar dokumentumfilm, 2007) (36')
21.10 / m1
Gyász Jeruzsálemben (izraeli-amerikai dokumentumfilm, 2007) (52')
23.00 / m1
Az utókor ítélete
Varnus Xavér műsora

SZOMBAT

12.05 / Duna Tv

Isten kezében (26')
Öt Templom fesztivál
12.05 / Bartók rádió
Hangverseny délidőben
Jian Wang gordonkahangversenye Bach csellószvitjeiből
16.34 / M. Katolikus Rádió
Architek-túra
Barangolás az építészet világában
16.50 / m2
Mire a levelek lehullanak (magyar tévéfilm, 1978) (87')
18.05 / PAX
Kerekpártúra egyháztörténeti utakon (útifilm)
Túl a Tiszán
18.30 / Kossuth rádió
Mentés másként
Művészeti figyelő

SZERDA

9.00 / Duna Tv

Talentum (magyar ismeretterjesztő filmsorozat, 1999) (30')
Sebestyén Márta
13.30 / Kossuth rádió
„Tebenned bízunk eleitől fogva...”
A református egyház félévőre
14.55 / Duna Tv
Zsoltárok (magyar zenés film, 1996) (45')
Új énekek az Ószövetségből
19.10 / PAX
A szabadság rabjai (dokumentumfilm) (38')
20.00 / Duna II. Autonómia
Az árulásról (magyar dokumentumfilm, 2004) (83')
20.25 / Duna Tv
A világorökség kincsei (német ismeretterjesztő filmsorozat, 2001) (15') Róma óvárosa

VASÁRNAP

11.00 / m1

Református magazin
11.25 / m1
Evangélikus ifjúsági műsor
12.02 / Duna II. Autonómia
Semper reformanda (magyar dokumentumfilm-sorozat) (30')
7. rész: A török hódoltsági területen
12.05 / Duna Tv
Élő egyház (vallási híradó) (26')
13.35 / Bartók rádió
Tiszadobi zongorafesztivál 2008
Mocsári Károly hangversenye
20.05 / Bartók rádió
A Biblia éve 2008
100/58. rész
Liszt: Krisztus-oratórium
21.00 / m2
Dogville – A menedék (filmdráma, 2003) (171')

FIZESSEN ELŐ LAPUNKRA!

Evangélikus Élet

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ HETILAPJA

E-mail: evelet@lutheran.hu
EvÉlet on-line: www.evelet.hu
Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24.
Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa
(zsuzsa.boda@lutheran.hu). Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vitalis Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Huszár Mariann (mariann.huszar@lutheran.hu). Tervező-szerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence (bence.nagy@lutheran.hu).

Rovatvezetők: Ecsedi Zsuzsa – ÉnekKincsTár (ezsu@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Kóháti Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu)
1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518, fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu).

Nyomdai előállítás: Egri Nyomda Kft.
3300 Eger, Vincellérskola u. 3.
Felelős vezető: Kopka Viktor vezérigazgató

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK)
INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön negyed évre 2585 Ft, fél évre 5170 Ft, egy évre 10340 Ft, európai országba egy évre 35 100 Ft (137,5 euró), egyéb külföldi országba egy évre 41 000 Ft (161 euró).

Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elejéig törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság.

Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

1 133130 208417